

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer t. i. vasárnap és esütőtökön. Előfizetheti helyben a szerkesztő s kiadó tulajdonosnál úri utca 453.lik szám alatti Trattner-Károlyi ház első emeletén, egyébut pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupan a bécsi es. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetésnyet fölvetetik s pontosan és jutányosan közöltetik.

FOGLALAT. Magyar- és Erdélyország. (Kinevezések és előléptetések; névmagyaritás; halálozás; viztani szózat a pest-szegedi csatorna ügyében (vége); Heves és Komárom megyék közgyűlései; erdélyi ügyek; a révkomáromi biztosító-társaság közgyűlése s tüzármentesítésre meg nem alakulhatása; öröközlés Nyitrából; előleges figyelmeztetés a folyó évi július és augusztusban tartandó iparműkiállításra; a pesti lovaregylet a lótenyésztőkhez egy szerkesztendő nemzeti telivér méneskönyv ügyében; adakozások a nemzeti képcsarnokra s Megyery- emlékre; budapesti napló.)

Anglia. (O'Connell kérdései Peel főminiszterhez; különféle hírek.)

Franciaország. (Algiri hírek; az afrikai törzsek egy része ismét lázong; a porosz követ sürgönyeire a Párisban tartózkodó lengyelek rendőri szemmel tartása; elegy.)

Lengyelország. (Tudósítások a lengyel lázadásról.)

Oroszország. (Hírlapi felszólalás a minski apáca-zárdat és szüzei üldözését illetőleg.)

Elegyhírek.

Értesítő.

Magyar- és Erdélyország.

Ó. cs. kir. felsége febr. 13-án határozata következtében Fluck Eduárdot a kir. ügyek aligazgatójává; — s febr. 17-kei határozatánál fogva nyitrai helyi Zerdahelyi Antoniót a brünni maria-schuli notársulat tiszteletbeli hölgytagjává legkegyelmesebben kinevezni, Limberger Lipót és György testvérek vezetéknévüknek pedig Szirtsey-re változtatását megengedni méltóztatott.

A n. m. m. kir. hitótanács, a királyi országos építész főigazgatóság kir. hajózási osztályában megüriült első hajózási mérnök-állomásra Varga János eddig második hajózási mérnököt kinevezvén, s helyébe Tomcsich Domonkos volt 3dik haj. mérnököt fokozatonként előmozdítván, ennek helyére 3dik haj. mérnökül Keszefi Ferenczet alkalmazá.

A n. m. magy. kir. udv. Kincstár a kebelbeli számvéőhivatalnál Gero Lajos nyugalmaztatása által megüriült számjegyzőségre Hisnyai Károly járulnokot, az ez által megüriült számvéőhivatali járulokoságra pedig Szegletvári Sándor díjas gyakornokot léptette.

Lechner József, kir. magyar országos építész főigazgató, folyó évi február 20-án hosszas súlylódó betegeskedés után meghalozott. Özvegyén kívül három árva, u. m. Gyula (a pozsony-szeredi vasut egyik épít. osztálymérnöke) Lajos és August kesergik. Béke poraira! —

Viztani szózat a pest-szegedi csatorna ügyében. (Vége).

De hátha a Duna több hétig vagy hónapig 0-on áll vagy magassága péczé fölött 5 vagy 6 láb, ekkor nemcsak a hajózás elakad Beszédes ur terve szerint, hanem ha a szekrényekhez gépek állíthatnak, több száz s talán ezer dolgozó munkással, ha a Duna alacsony, az erő fogy vagy éppen meg is szűnhetik, mitevő lesznek ekkor a gyáros munkás embereivel? lesznek e hajlandó ezeket ingyen fizetni, vagy ha ezt megtenné is, a kedvezőbb vidékü gyárakkal bukás nélkül kiállhatná a versenyt? — nagy kérdés. — Így tehát Beszédes ur terve mégsem állhat; hogy t. i. a viztartány a Duna legyen és a pest-szegedi csatorna navigliót képezzen? — Ha B. ur tervét tovább nem vezetné, akkor a pest-szegedi csatorna mind hajózásra, mind gépek forgatására igen tökéletesen mű lenne; azonban értekező tökéletesen hiszi, miképen a végrehajtás idejében arról nem felekedné meg, hogy a Duna víz állása igen nagy változásoknak levén kitéve a péczhez irányzott csatorna sokszor elegendő hajózási víz dolgában megszorulván más segítő eszközök nélkül is kell gondoskodni. Jelen időnkben a gőzerő feltalálásával oly nagy előlépéseket tón az eróművészet, hogy illy esetben ennek hasznát venni tudván zavarba teljességgel nem jöhetünk. Mert feltétlen, hogy a zilipezési vízvesztés kettős szekrényekkel a jövő és menő hajók számára 12 ezer köbláb; fölfevén hogy minden órában egy hajó zilipeztetik keresztül a szekrényes zugokon s így 12 óra alatt 12 hajó, ezen vízmenyiséget meggyózi egy két pár gőzsaru, melynek hajtása s épülete nem nagy költségbe kerül s így ha dunaparton az apály esetére egy vízszivattyuzó gőzmozgony építettük, a hajózás semmi időben nem akadhat el. — Miután pedig azon eset, hogy a Duna 0-álljon, talán 100 év alatt egyszer történik; ellenben mihelyt ezen fölül álland, már a hajózó csatornába kisebb vagy nagyobb mennyiségű vizmagától fog befolyani, látnivaló, hogy a zilipezésre szükséges vízfölemelés napi költsége nevezetesen nem lehet; sőt lehet, hogy azon költségeket meg sem közelíti, melyeket a csatornának a Duna legkisebb vizénél is mélyebbre szállítása kívánna.

Mindezekből világos, hogy Beszédes ur terve némi módosítással a célnak megfelel; de lássuk továbbá: Vásárhelyi ur minő tervvel áll elő ezek ellenébe? nemcsak nem javallja azt, hogy a Dunából folyóvíz csatorna vezetessék által a Tiszába, sőt azt nyilván roszalja, gunyol-

ja s annak esőrsz-árki jövedőt igér következő okokból: mivel különösen a bugaczi dombhat magassága miatt a csatornának emberi kézzel kiásatását oly sok millió költségre teszi, mely annak végrehajtását magában lehetleníti, vezérárkossal elkészítettését a csatornának pedig nevelésesnek találja, ennél fogva H a j ó z d á t *) vagy ollyhajózható állóvízű csatornát javasol, melyhez a legnagyobb magasságban egy olly viztartány leszen készitendő, melyből a szükséges zilipezésre elegendő vízszivattyuzathascsók gőzerővel a szekrényekbe. Ennek következtében a csatorna mélysége csak egy leendő s többnyire földszint vezethető 10' 4" felső 8" alsó szélességben, és 8' mélységben.

Semmikép sem osztozhatik értekező Vásárhelyi urnak azon véleményében, hogy a csatorna vizerővel kiásható nem lenne, sőt tökéletesen meg van az iránt győződve, hogy emberi segílyel s értelemmel vezetve ezen mód nemcsak legoleosabb sőt e mellett leghamarabb véghez vihető. Igaz, hogy a bugaczi határban 11' 4" mélységű hajózható csatorna, habár csak egy két mérföldnyire is, olly nagy akadály, mely méltán kétséget támaszthat annak végrehajthatása felől; azonban, mint fenemlítve volt, talán ezen magaslattal könnyű volna elkerülni, a csatornát Duna mentiben Böleskének vezetve. Mert a böleskei Duna vizsine a pesti Duna vizsineél 3' 5" lábbal áll alább, ugyan a szegedi Tiszának közép vizsine a böleskei Duna vizsineél 9' 3" áll alább, a félegyházi határban tervezett szekrényes zug vizsine a Tisza vizsine felett legfölebb 10' s így ezen szekrényeszug vizsine a Duna vizsineél fölebb csak 10' - 9' 3" = 0' 3" áll; azaz már a félegyházi fenidőzött pont a böleskei Duna felett csak 3" al emelkedik s így ha Duna mentiben Pesttől Böleskéig akadályok nincsenek, úgy a bugaczi idomtaln magaslattal egészen mellőztetni fog és 11' 4" mélység helyett a csatorna egész Szegedig legnagyobb mélységében is csak 3" lehet, s így a 10 millió kiásandó földmennyiség olly szépen alászáll, hogy alig marad ennek tizedrésze kihányandó.

De továbbá V. ur tervét csak azért sem javallja értekező: a) Mivel alig hihető, hogy a szükséges zilipező vízmennyiség valahol a turjánok vizeiből kikerüljön, mivel ezeknek állandó forrásaik nem levén nyári szárazság idején nemcsak megfogynak, hanem végkép ki is száradnak s így a szükséges vizet meg nem adhatván a hajózást annyiszor mennyiszor elakasztják. — b) Azon tekintetből, hogy a csatorna mélysége nagy ne legyen s így a költség meggyőzőhető; a csat. földszint fogva vezetetni, vagy legalább csak egy mélyebb mélységben: holott minden megfürás nélkül bizonyos lehet bárki is, hogy egyebet ritka homokföldnél nem talánd, és ha a belga homokok a Rajna vizeit elnyelni képesek, mit gondolnak Önök: vajjon a turjánok vizeit a homokban ázott csatorna nem fogja e egy esepig elnyelni? még akkor is, ha a víz esősebb idő alkalmakor nagyobb bőségben mutatkozik. Mert bár a turjánok fenekéi is talán csupa homokok; de ezek évezredek óta fogva iszappal meghordva a vizet megtarthatják, de a felsértett ritka homok könnyen minden vizet elnyelhet. Legalább értekező a Csörsz árka nevének félelméből ezen kísérletet megtenni nem merészlén. — c) De hát mit mondjunk a Vásárhelyi hajózdája által elveszett erőről? hisz illy viztartányos csatornát alig láthatni el a felső tartányból elegendő vízzel, nem hogy még malmok vagy akármilyen gépek hajtására elegendő erő volna előállítható, kivált ha ezen tartányból is, mely a legmagas szekrénynél alább esvén gőzerővel szivattyuztatnék fel a viz: akkor bizony csak egyetlenegy vizkereket sem lehetne hasznosan a szekrények mellett forgatni tenni. Ha meggondoljuk pedig ezen sok milliónyi értékű vízerőt, mely mint fölebb elő volt adva, több gép-hajtásra lenne legezélfirányosabban illeszthető, fájdalmasan kénytetünk feljajdulni ezen vesztésen, melyet Vásárhelyi P. ur Hajózdája okozhatna e szegény hazának. Nem tudja ugyan értekező a meghívott külföldi egyed mi határozást nyilatkoztatand e érdemben, de mégis valódi országos csapásnak nézné, ha történetesen a Hajózda tervét Vásárhelyi ur szerint fogadná el, még akkor is, ha talán a dombosabb részekben zilipezésre szükséges tápvizet elegendő mennyiségben lenne fölfedezni szerencsés.

*) Hajózda = álló vízű hajózható szekrényes csatorna; Folyózda = folyóvízű hajózható szekrényes csatorna ad formán: uszda, tanoda, iroda. Itt az olvasó kérem ne keressen köröm szakadtig hű etymologiai alakításokat, mert nekünk nem ezekre hanem eszmekimerítő műszavakra van szükségünk. A beküldő.

A mondottakból világos, hogy nem kell valami mesterséges viztartányt keresni álló vízű csatorna-létesítésre, midőn a Duna maga ezzel kínálkozik, csak újabb lejtézési kísérleteket leendő szükséges tenni Duna mentiben le Böleske felé s itt megfordulva a félegyházi határban tervezett esémérséklő zugóhoz, onnét Majsza felé Szegednek, merre a földzet legjobban javasolni fogja. A mondottakból az is kiviláglik, hogy ez uton nagy mélységekkel küzdeni nem szükséges, a Dunába folyó turjánok vizeit pedig levezetni, vagy a csatorna alatt a Dunába eresztetni, vagy a homokfölddel felitatni sikerülend. Talán az sem leendő akadály, hogy ezen csatornavonal az úgy is hajózható Duna mentiben leszen ásandó, elkerülve Dabast és Tatár sz.-Györgyöt, de a cél úgy sem az, hogy a dabasi vagy tatársz. györgyi határ hajózható csatornát nyerjen, hanem hogy a hajók Szegedről Pestre és Pestről Szegedre jussanak. Itt még azon körülmény is megjegyzendő, hogy a soroksári Dunaág Harasztlig sem leszen használható köv. okokból: mivel a soroksári ág vízmélysége kisebb Dunaállásban olly csekély, hogy itten terhes hajók éppen nem mozoghatnak, a fenékkotró gőzerőkkel tisztogatás pedig, ha az elzátonyozás okai el nem hártathatnak, kevés sükert fog adni. Még is előre látható, hogy ha a nemzet Pestvárost a Duna hulláminak áldozatul adni nem akarja, a soroksári Dunaágot egészen el kell zárni, mint ez már „Budapestnek árviz ellen megóvatásáról” kijött pályairatokban „Pest 1845” több oldalról megvitatta találtatik; azon tekintet sem mellőzvé, hogy a soroksári ág sebessége 2 1/2 lábbal vétetvén e a csatorna vizének sebességével egyező nem levén a vontásra szükséges lovak mennyisége különböznék, például egy 6 ezer mázsával terhelt hajó Szegedről Harasztlig felvonatnék 9 lóerővel, itt a soroksári ág nagyobb sebessége miatt viz ellen kellene: mivel $(4 + 1)^2 = (4 + 2\frac{1}{2})^2 = 9,333: 15,77$ ló; azaz a soroksári ágba érvén a hajó, már itt 9 ló erő helyett 15,77 lóerő leendő szükséges; ha pedig a Duna növekedésével a sebesség is szaporodik, akkor sok esetben 20 ló is fogna kívántatni. Az illy galgályás intézkedés nemcsak nehézségekkel jár, hanem költségeket is szaporít, mert úgy Harasztlinál egy ménest leszen szükséges tartani segédül, melynek a bizonytalan hajómennyiség és a vízsebesség tekintetéből eredménye a lehetónél sokkal kisebb, vagy is olly vesztés, mely nem érdemlené a soroksári ág fenntartását.

Ha így Pesttől kezdve a hajózó csatorna Szegedig megkészi, előre látható, hogy még a Dunahajózásnak is nagyrésze, kivált ha Szegedtől a Tisza Titelig szabályoztatik, erre fogja venni útját, elkerülve azon tömérdek kanyart, melyek a dunai hajózást gátolják, sőt a gőzhajózás is erre fogja venni természetesen útját, melynél nem mellőzhetni azon tekintet, hogy kivált felfelé jöttében olly hullámokat hány, melyek a partot szor fölött megkapkodják s ennél fogva még inkább nem állanak meg azon mértékek, melyek fölebb előadatvák, hogy t. i. a partok hajlása 45° fokot képezzen, itt értekező a legnagyobb hajlást 36° fokban gondolja megállapíthatónak s így mind felső mind alsó szélessége a csatornának módosítandó s ha a fölebb irt értékek kevésé fölöslegesek, azokat, hogy a földásás kisebb legyen, csökkenthetni olly móddal, hogy a csatorna mélységének felső szélessége legyen 11', fenék szélessége 6' 2', mélysége 1' 4'. Illy csatornában a legnagyobb két hajó is elfér egymás mellett, és ha 5 lábnyira ül a vízben, mégis szabad mozoghatásra mind alul mind felül elegendő tére marad. Ha pedig a gőzösök 6 vagy 7 láb sebességgel kívánnak haladni: akkor a partok hajlására még 36 fok is sok leendő s hihető hogy 30 fokra leszen csökkentendő, miszerint a víz felső színének szélessége 12' 4' alsó szélessége 6' 2' mélysége: 1' 4'.

Ha a megbízott vízmérnök olly szerencsés leendő, hogy a föntervezettnél kevés földásra leszen szüksége, annyival inkább javasolható, hogy a csatorna folyóvíz segítségével vezérárok után készítsessék. Csak azon kérdés fordul itt elő, hogy így a víz által elkészült árokból kikotrott föld a Tiszába hordatva nem okoz e abban veszélyes torlásokat? nem emeli e fel annak ágyát? e mellett nem okoz e gyakori áradásokat s így nem szaporítja e mind inkább a Tiszának úgy is elég szapora árait? — Ugy látszik ezen, aggodalmak fölöslegesek, mert a csatorna fölebbi mértékek szerint Folyózdának megépítve ha 720 köbláb vizet viszen másodpercenként: ez olly csekély mennyiség, mely a Tisza vizeit egy késfoknyi vastagsággal sem emelendi, mi pedig a lehordott földmennyiséget illeti, lejtézés nélkül

1846.

szvényesei, kik zletfzetésüket, figyelmesekké

7d. Snak értelny kitöröltetése ombati első ma-

gazgató s. k. 1—3

sámvevői tudó jelentkezett; esészeti Kar es 14dik napja dőlül tüzetik ki. 1846. Pálma tetem jegyzője. 1—3

mban eladásul főpénztárnok

2—2

3 ft. 48 kr. 43 ft. 19 1/4 kr. 48 ft. — kr. 100 ft. — kr. 68 ft. — kr.

645 ft. 40 kr. na.

építési anyag-ólitatnak: 40 a, a' főnjelett egyébiránt tu-éte későbbi a-

matkozó tervek si főigazgató-atalos órákban

gatóság által. 1846. 2—3

ugyan előre nem számíthatni kémmennyi legyen ezen mennyiség, de közelítve hozzávetőleg föltehetjük, hogy 1 millió köblábnál többre nem rugand, ha a bugaczi dombhálat elkerülni sikerülend. — Ezen mennyiség ugyan szép összevet tesz, de még sem annyit, mennyi ennek rosz következése iránt aggodalomba hozhatna bennünket; mert a főnebb irt lesodrott földmennyiséget a Tisza árjai partra fogják téríteni szintőgy, mint azokat, melyeket a Tisza Máramarosból, a Sajó, Bodrog's más folyóktöbb megyéből, a Szamos Erdélyből alászállit, melyek mennyisége évenként hitelőleg százannyit is teszen, mint mennyi ezen csekély hajózható csatornából kerül. Igaz hogy a felső vidéki sodorványok mig Szegedig érnek, már nehezebb részeit lerakták, s itt csak iszapos víz foly, az említett csatornából pedig darabosabb sodorványok lennének a Tiszába küldendők, melyeket a Tisza lassu vize nem bír elvinni: azok bizony fenékre fognak ilni s meglehet, hogy a Tisza fenékét főlebb emelik; de ezen a segítség emberi kéz által igen is könnyű és csak addig szükséges, mig a csatorna kimosatva leend, későbbben a Dunából nem sok iszap- vagy homok-rész fog alászállani, és ezek ha némi torlást mutatnának is, egy két kanyar átmszése által addigis, mig a szabályozás ide kerülne, paralyzáthatnak.

A mondottakból az érdekes olvasó világosan láthatja hogy a hajózható csatornák kétfélék, u. m. álló és folyó vizűek. Holott addig is, mig valaki jobb kifejezéseket talál, mi az álló vizű hajózható szekrényes csatornát: Hajózható a k, a folyó vizű szekrényes csatornát pedig: Folyódán a k, neveztük. Midőn tehát két érdekes mérnök azon versenyig: melyik legyen jobb? — nem akarja érteni egymást. Mert ha Beszédes ur nyilatkozik, hogy Folyódájának csak 1 láb vízsebességet kíván adni: ekkor tervét Váshelyi ur bizonyosan helyeslendi, kivált ha az idomtalan magaslato kikerülhetők; mert szabadul a viztartány aggodalmától. De ha 10—13 mérföldnyire több mint 2400 köb lábvizet több mint 1 hüvelyk eséssel 100 öltre akar vezetni, egy viztani felszámításokban jártas egyed, ha elborzadva a hajózó víz sebességétől az intézvényt Csörsz Árkának kereszteli, ezen csudálkozni nem lehet. Mert azon, hogy egy hajózó csatorna vízének sebessége több mint 3 láb legyen egy másod perc alatt, maga Beszédes ur is elborzadand. Ez mindazáltal nem azt mutatja, hogy Beszédes ur egy századdal hátrább kullog a vízmérnöki tudományokban; hanem azt, hogy az előhaladt tudományokhoz szükséges felszámításokban gyenge; vagy épen járatlan. Holott ő nem megátadással és gunnyal lenne ott helyre utasítandó, hanem a haza érdekében számai lettek volna kiigazítandók. S így melyik jobb? a körülményektől függ, de nem attól: hajózda létesítették é, vagy folyódá? Hol csupán a közlekedés gyorsítására s olcsóságára kell számítani s más semmi mellékes nézet nincsen: ott a hajózda minden tekintetben jobb; mivel a vontatás jóval kevesebb erőbe kerül, gőzösknél pedig kevesebb kőszén s más tüzelő fogy el; hol ellenben malmok, erőművek, rét- és földöntözés szükségesek: ott a folyódá sokszor milliókkal mulja felül a hajózda hasznait. Csak hogy sokan úgy vélik, mintha a hajózda bárhol is kevesebb költséggel létesíthető volna mint folyódá, azért jobban ragaszkodnak amához. Ez azonban nem áll. Mert minden folyam bizonyos eséssel bírván a felsőbb vidéken akár mely folyót is félre lehet eresztetni, s itt vízostó zugó által a félre vezetett víztömeget mindig egyenlő mennyiségben tartani, mely szekrényekkel ellátva nemesak minden esetben hajózhatóvá tételik, sőt minden szekrénynél több vagy kevesebb malmot vagy gépeket hajthat: vagy ha ezek nem kellenének, rét- és szántóföld-öntöző vízzel szolgálhat. Ebből az világlik ki, hogy minden folyóvizet a kősziklás szorulatoktól kezdve nemesak hajózhatókká tételjük; sőt tömördek erőt is nyerhetünk gépek hajtására, vagy elegendő vizet földék és rétek öntözésire. Így lehetne a Rábát bizony könnyű Németújvártól kezdve folyódá által Győrig hajózhatóvá tenni; így lehetne a Vág vizét talán Hradektól kezdve Komáromig; s nem kellene nagy vizre várakozni a fenysűzálak s deszkák szállításánál. Így lehetne az Ipolyt és Garant szabályozni és ama sok idomtalan talpmalmot, melyek igen sokszor lesznek a hullámok áldozatává, sokkal kevesebbe kerülő s célszerűbb malmokkal fölvaltani. Midőn tehát a pestszegedi csatornáról van szó, nem az a kérdés: melyik jobb: hajózda é vagy folyódá? hanem az: kell é azon vidéknek, mellyen az irt csatorna a vonul, malom vagy vízi erő? kell é viz, öntözésre vagy nem? Ha nem kell: akkor hajózda létesítendő, ha lehet a magasabban folyó Dunának az alacsonyabb Tiszába vezetése által; ha pedig vizerőre vagy öntöző vízre van szükség: akkor folyódát kell létesíteni; mert ekkor a hajózda ellen káros lenne, sőt ennek építése a nemzet java ellen károsos bűn volna. Így felfogva B. és V. urak terveit, minden versenygés megszűnik, mi helyt a nemzet határoz tulajdon szükségéi fölött. Ebből az is kiderül, hogy itt valamely részvényes társaság nem végezhet, hanem a nem-

zetnek kell határozni, s ennek nyomán a szabadítékot a társaságnak kieszközleni. Ezen határozatban az is megemlítendő: mennyi vizerőre vagy öntöző vízmennyiségre lenne a vidéknek szükség, mert a folyódának vízsebessége ettől függ, a vontatóerő nagysága pedig a vízsebességtől mint főlebb láttuk. Mindezek olly körülmények, melyeket ugyan a hatóságok vagy az ország előre meg nem állapíthatnak, de értelmes vízmérnököktől viztani felszámításokat kívánhatnak, a jóslatokra s tapogatóásokra mit sem adván. Mert igaz, hogy számítás nélkül néha vak koldus is patkót talál; igaz, hogy sokszor usuperitus velocior harioio (a tapasztalt gyorsabb a jóslónál) de egy nemzet illyesekre jövődjét okosan soha sem építheti, mert a vak koldus tapogatóás mellett is mélységbe zuhanhat s nyakát törheti, az usuperitus pedig a nyerendőknek jósolt de elvesztett ütökzettel a nemzetet semmivé teheti. — Üdvözli tehát értekező Váshelyi és Beszédes urakat s ohajtja hogy egyetértve versenygés helyett azt puhatolják ki a haza javára: vajjon a pestszegedi vonalban hajózda szükséges é vagy folyódá? adják tudtukol az érdekelteknek, hogy ezen két intézvény között nagy a különbség, miről csak a vidék érdeke határozhat.

Végre nem vezetnek ohajtott eredményre Horváth mérnök urnak azon tömjénfüstjei, melyekkel Beszédes urnak bókol: mintha ő lenne feltalálója a naviglóknak (folyódának), az elkülönített malomesatornák s vízostó zugóknak a kiszáritásban az exsiccatio és derivatio nézeteinek: holott az első Beszédes ur maga is olasz földön divatozónak mondja, másodikra nézve pedig hazánkban századoktól fogva léteznek vízostó-zugók s külön választott malomesatornák, mint ezt a Rábatörökknél ns Vas megyében a nézki határban láthatni; holott a vízostó-zugó a Rába vízének egy részét elkülönítvén Kapuvárnak fordítja, mely vízmentiben több malmot hajt. Fries mérnök pedig közel száz évvel ezelőtt a Rábacz's különösen a Marczal szabályozása tervében Zala vármegyétől kezdve a győri Dunáig külön malomesatornát tervez. Böhm mérnök nemesak az exsiccatio és derivatio alapjairól ezelőt már hetven évvel eleget beszélt, sőt előtte több évvel Ehrenberg mérnök ezen alapoknál fogva száritá ki a tatai moesárokat, mint száraz és vízi árka mai napig is mutatják. Ezek Horváth barátom! történeti tények és nem Beszédes ur művei, mire való tehát itt a tömjének füstjei? Hogy a fenirt nézeteket Beszédes ur jól felfogni és méltányolni képes levén jelenleg hazaszerte terjeszti, az neki különös dícséretre válik; de illy kérdés szavakat talán maga sem kíván elfogadni: *hogy ha a hűd-rotechnában nagy előre haladások történtek (i. i. külföldön) miért ne történhetének (hazánkban is) egy vízek körül 35 év alatt folytonos munkálatban megöszült magyar mérnökök? Ki mindaddig nagy tapasztalásokat szerezhető tereforogran, talaleányos eszével újabb elveket honosíthat, valamint malmok építése és száritások körül már honosított is.* Miért illy dícsérekkel a szakértők húságát megtámadni, midőn ama nagy felfedezési érdemeket csak a fenirt egy két példával is olly könnyen devalválhatni? Hiszen tudja kegyed, hogy a húság embertől elválhatlan, és ha szakértők illyenek által ingereltek, vajjon nem ismerik é ok is Burnak gyenge oldalait s a vizerő felszámításiban szertelen járatlanságát nem tudják műveiből kimutatni? akár az Ősi (ns Veszprém megyében) csatornánál, akár a síofoki malomnál, akár a Sárvíznél, pedig mind a mellett is, hogy itten tetemes hibák történtek, nagyobb számitási tehetséggel ezek könnyen valának mellőzhetők; Beszédes ur igen szép és dícséretes szolgálatot tón a hazának. Adjuk meg mindenkinek a mi övé; de pávatollakat ne raggassunk senkire. Gáty.

Heves megyei közgyűlés. Február 16-án évnegyedes közgyűlésünket első alispánunk a megye állásáról jelentéssel kezdé meg. Ebből értesültünk, miszerint legutóbbi évnegyedes közgyűléstől fogva tartott 3 kisgyűlésben felsőbb rendelt, helytartósági intézvény, hivatalos tudósítvány s folyamodvány tárgyalatott mind öszsze 146. Értesültünk továbbá, hogy legközelebb két izben tartott törvényszék, t. i. rendkivüli, január 5-kétől egy hétig, mellyen csód-és fenytő perek ítéltettek el; s rendes január 19-kétől két hétig, midőn is a polgári törvényszéken főlebbezett per tárgyalatott 25, felsőbb rendelt fölvetett 1, hivatalos megyei levél 11, hivatalos jelentés 13 s folyamodvány 34. Az urbéri törvényszéken két urbéri per vétsőség befejeztetett s a helytartó-tanácsához felküldetett. A fenytő törvényszéken fenytő per kezdetett 52; intő ítélet hozatott 131 perben, hivatalos levél tárgyalatott 4, hivatalos tudósítás 401, folyamodvány fölvetett 37, fenytő perben végítélet hozatott 16, ezeken kívül rabok nagy számmal ítéltettek el. Megyénkben az egészségi és közbátorsági állapot csak örömmel tölté el a Rendeket. Majd első alispán ur még a felől is tón jelentést, hogy miután megyénk kérelme, melly szerint a főlöleg katonaságot másuvá szállásoltatni kívánta, felsőbb helyen megtagadtatott s miután

számvevői jelentés szerint a katonai terménytárak kiürítéshez közelgenek, kisgyűlés által felhatalmaztatva a hadi pénztárból két ezer forintot előlegeztetett a katonaságtartásra. A sürgető conjuncturák miatt okozott e lépése alispán urnak helybenhagyatott, ugy azonban, hogy mind e ténnyről s annak indokairól a nm. Helytartó-tanács tudósítatni fog, mind a kölcsönvett öszszeg a hadi pénztárnak minélőbb viszszafiztetetik. Egyébiránt azon tudósítást, mellyel fogva a nagyszámu katonaságnak, mellynek élelmezése megyénkre nézve illy szük időben valóban nagy terhelhetés, egy része martius elején másuvá szállítatni ígértetik, mindnyájan örömmel vettük. S most fölolvastatott az 1844. december 16-án tartott tisztújításra vonatkozó kancelláriai parancs, mellyben az e miatt kiküldött kir. biztos eljárása tudomásul vétetvén, azon gúnyok s epés kifakadások, mellyek miatt némelyek vádoltatnak, roszszaltnak s oda utasítatik e megye, hogy a törvényes rendre s felsőbbség iránti tiszteletre ügyeljen. A Rendek többségében aggodalmat kelesztének a leirat szavai, mert alkotvány-ellenesnek találák büntetni roszszalni valamit, mig arról valaki még csak vádolva van s mig a vád tökéletesen hebizonyítva nincs. S ezért a fenebbi kitételek ellen a jegyzőkönyvben ovás tétellett. 2) Majd olvastatott egy felsőbb leirat tudósító, hogy Haller gr. saját kérelmére a horvátországi bánhivataltól fölmentetett s időközleg a zágrábi püspök nevezetett ki bánhelyettesül, mi tudomásul vétetett. — 3) Zágrábmegye felszólítása folytában az 1723: 56d. t. cikkben ejtett azon sérelem iránt, miszerint Varasdmegye kormányzására gr. Erdődy családhoz nem tartozó egyed alkalmaztatott, felirunk ó felségéhez, hogy mig ez érdekében a törvény el nem töröltetik, annak épségben tartása iránt kegyesen rendelkezék. — 4) Veszprém megyének Reguly Antal hazánkfija fölsegítésére szólító levele folytában járásbeli szolgabírák pénzügyítésre bizattak meg. 5) Varasdmegyének a legutóbbi zágrábi tisztújításkor állítólag elkövetett katonai kicsapongásból eredt baj mikénti orvoslására felhívó levele nem pártolatott. 6) Ellenben Zalamegyének azon felszólítása következtében, hol panaszokdék, hogy az 1836: XXI. t. ez. mind ez időig végrehajtvá nincs, mi is felirunk, sajnálkozással jelentve ki, hogy 10 év lefolyása alatt sem jutott idő kiegyenlíteni azon nehézségeket, mellyek a részek viszszacsatoltatásával kapcsolatban vannak. — 7) Nőgrád fölcsölt, miszerint tudós hazánkfija Horvát István könyvtárának megszerzése iránt Nádor fölgségét kérnők meg. A könyvek lajstromát látni ohajtanók, és azután országgyűlésileg ez iránt intézkedni. Azért is a könyvtár jegyzékének részünkre leendő megküldetése iránt Nádor ó fölgségét hódoló tisztelettel megkérjük. — 8) Békés megküldi követi jelentését fölkerve megyénket is hasonlóra. A követjelentés letisztáztatni s megküldetni rendeltetett. — 9) Hont sajnálattal tudósít, hogy ama derék hazánkfija, ki a nézetek tisztítására, tisztább eszmék terjesztésére, közvélemény erősítésére s a hon sebb jövődjé előkészítésére olly hatályosan működött, K. L. a journalistikai térről lesonnitatott s fölcsölt ez érdemben fölírása pártolására. Hevesmegye kijelenti, hogy K. L. hazánkfijának valamint érdemeit elismerik, ugy más felől őt pártolni polgári kötelességöknek tartják. — 10) A kóbor cigányok ügyében érkezett pozsonyi levél folytán e tárgyra vonatkozó rendeletek sükeresítése hozatott csupán emlékezetbe, de a vagyon elkoboztatása mint zsarnokszerű eljárás nem pártolatott. — 11) Tolnának azon felszólítása következtében, hogy Moldvában inséggel küzdő ország magyar atyánkfijai valamely kincstári puzstán megletepitessenek, mi is felirunk é Feltségéhez. — 12) Tárgyalatott Hontmegyének f. évi január elején tartott közgyűléséből kelt levele, mellyben a mérsékelt párt magát kaputos intelligentiának nevezte s hosszas apotheosist tart kormányzója mellett, annak minden eljárását magasztalva, azokét ellenben, kik mult aug. 21-körül körleveleket küldének a megyékhez, törvénytelennek valva s egyuttal emlegeti, hogy ezeket actio alávetette s fölcsölt alkotvány-örzésre; megyénk azonban másképakarja őrzeni az alkotványt. E honti levelet sérelmi tárháznak tartják megyénk Rdei, épezért nem elégülve meg azon ítélettel, melly a honti egyoldalú följelentésen alapítatva az ellenék lépését roszszalja, Hontmegye ügyét most is kir. biztos által megvizsgáltatni s a bűnösöket szigoruan megbüntettetni kéri s ez értelemben történt is a fölírás. — 13) Tudomásul vétetett továbbá a turopolyai nemesek levele, mellyben köszönet szavaztatik megyénknek, hogy a horvátországi mozgalmakat figyelemmel kíserte s egyszersmind kijelentetett, hogy a részvét s pártolás melege ezután sem fog lohadni. Szinte Torontálnak, Szabolcsnak az évenkénti országgyűlés iránt, — mennyiben megyénk részéről ez érdemben intézkedés mártörtént, — ugy Szepesnek a keblében elkövetett katonai kihágás csekély büntetéseiránt panaszokdó levelei tudomásul vétettek. Volt még egy tárgy, melly minden jobb érzésűt fájdalommal töltött el. Egy szolgabíránk ellen, ki pedig mint hivatalnok erélyességéről s

tántoríthatatlan igazságszeretetről, mint publicista üdvös elveiről, mint ember szeplőtlen jelleméről és szeretetre méltó tulajdonáról isméretes a közvélemény előtt, a helytartótanácsához mások nevében legaljabb vádak adtak be. Ezt mindnyájan sajnáltuk, de annál jobban örüllünk, midőn — a miről mi különben sem kételkedtünk — az e tárgyban kinevezett nyomozó küldöttség jelentéséből a felhozott vádak alaptalansága s a vádolt ártatlansága fényesen bebizonyult. Megyénk e tárgybani minden okiratot a Helytartótanácsához felküldend, megkérvén a tisztelt kormányzókat szigorú rendeletek tételére az iránt: ki adta legyen be a hamis vádlevelet. Ezek valának egy hétig tartott gyűlésünk tanácskozás alatti tárgyai közül a közönség figyelmére érdemesek. Martius 23-án egy napi közgyűlésünk a közünkék elrendezése iránt, ezután két hétig rendkívüli törvényszékünk, június 15-én évnegyedes közgyűlésünk leend. K.

Komárom közgyűlés. Febr. 16-án tartottuk rendes évnegyedes közgyűlésünket főispáni elnöklet alatt. Mielőtt a gyűlési tényeket elősorolnám, megemlítem röviden a zajt és ünnepélyt, mellyel főispánunk fogadtatt. Taraczkok durrogása jelentésként érkezését, mire a bámuló közönség tolongva sietett a Duna partjára bámulva látni azt, mit illy tisztelgések már annyiszor látott, különösen Komáromban, hol a pompázást szerető nép várva várja az alkalmat hogy ünnepélyes szertartással fogadhasson valakit, neki az mindegy, legyen tisztelete tárgya szegény superintendens, vagy hatalmas világi ur, ő örül s örömeiben lovagol hogy magát mutogassa. A városi polgárság diszruhában tisztelgett, ezenkívül mintegy hatvan nemes lóháton várta be az érkezőt. Ezen tarka vegyület között megyei tisztviselők és táblabírák koszorúja vezetve másod alispán ifj. P. D. ur által fogadta ő méltóságát, kit is partra szálltakor másodalispán ur szónoklattal üdvözelt s örömmel fogadva biztosítá a kormányzót, hogy nincs Komárom megyében egyed, ki nem örülne, hogy ő méltósága megyei kormányunkat megtartotta. S miután elmondott szónok minden szépet, mit csak illy alkalomkor mondani szokás, ő méltósága a sokaság kíséretében, a megye házába, hol őt első alispán ur fogadta, beszállott s estve egyszerű fátylas zenével és szónoklattal a város teljes kivilágításával mellett tiszteltetett meg. A kivilágítás teljes díszű volt, csak egy furfangos czukrász, kinek ablakit csigákban égetett olaj világítá ki, hatványoztatott meg, akaratom ellenére is a „fontolva haladás” jutván eszembe. Bús sejtelmek szállottak meg: vajjon nem e pompásan megünnepelt nap lesz ő szülője nálunk ezentúl a fontolva haladásnak? — ezt azonban majd csak az idő mutatja meg.

Gyűlésünket elnök főispán ő méltósága rövid beszéddel megnyitván, első alispánunk kerek üdvözlő beszédében tudatá a Rendekkel, hogy főispán ő mélt. a kir. és megyei hivatalok közül az utóbbit választván, örömmüket és köszönetüket jegyzőkönyvileg nyilatkoztassuk ki; erre S. J. th. szinte üdvözlő ő méltóságát s különös örömet fejező ki azon, hogy ő mélt. megtartá megyénk kormányát s nem ellenkezik, sőt akarja, hogy jegyzőkönyvileg fejezzük ki örömmüket eziránt, ha főispán ur ő mélt. a peccsétet az első alispán törvényes kezeibe, ugy a törvényszéki elnökséget is választott tisztviselőnek háborítatlanul enged: indítványozván egyszersmind országgyűlésre sérelmül följegyezni azt, hogy hétszemélyes bírói hivatalától megfosztott ő mélt. Illy szellemben történt több nyilatkozat is; sokan pártolák első alispán ur indítványát is, midőn ő mélt. kijelenté, hogy ha őt a megye szereti, ugy a személyét illető sérelemmel hagyjanak fel a t. Rendek; akkor másod alispán ur az eddigi tanácskozás szellemét ugy hitte egyeshítheti, hogy örömmüket jegyzőkönyvileg kifejezvé az administratori rendszer ellen felírásunkhoz ragaszkodásunkat egyszersmind kijelentsük; ezt határozatul a többség el is fogadta. E nevezetéstárgy után olvastattott több kancellariai parancs és helytartó tanácsai intézkedések s nevezetesen:

1) Azon intézkedés, hol komolyan rosztaltik azon megyék tette, mellyek a szeszégetést eltiltották, megírjuk a nm. helytartó-tanácsnak, hogy ámbár mi, midőn a községekéről tanácskoztunk, a szeszégetést el nem tiltottuk, de a nm. helytartó-tanács azon jogát nem ismerjük, hogy törvényekbe nem ütköző statutiarius jogunkat csorbíthassa s ezzel tudomásul vettük az intézkedést.

2) Guta helység zavargó állapotját érdeklő, első alispáni jelentés olvastattott fel, mellyből kitűnik, hogy a gutaiak a járás tisztviselőinek s az uradalomnak ellenszégülve saját bírájokat s tanácsukat önkényesen választották meg, melly eszelekvényeket és zavargásaikat a járás főbírája első alispán urnak bejelentvén, a törvényes rend helyreállítására a panasztolt lázadás elnyomtatása tekintetéből tüstint 300 főből álló katonai hatalomkar rendeltetett ki, melly hatalomkarról azonban harmadnap csak 80 ember hagyatván helyszínen, a vizsgálatok megtétettek, sőt a bűnösök

felett már a törvényszék ítélte is. Ezen szigorú intézkedést P. M. thiró ur, a nélkül hogy a gutaiakat menteni akarná, sokalja s azt hiszi hogy megyei hatalomkarral vagy legfeljebb 20—25 katonával le lehetett volna csilapítani a gutai zavargókat s példákval világosítá a dolgot, hogy milly sok ezerre menő zavargót szokott a jólrendezett katonaságból 20—25 szétkergetni s lecsendesíteni, megemlítvén hogy a népet nem a legjobb tactika illy eljárások által magunktól még távolabb taszítani, midőn különben is az aristokratához, melly őt jobbadán terheli s fölülte kiváltságival fényeskedik, nem legnagyobb rokonszenvet érezhet, és szerette volna látni s tudni a jelentésből, hogy ki viselte a hatalomkar költségét? ezen igazságos felszólalást sokan rosztalták; de szinte többek által pártolatva kimondatott, hogy igen is kötelességünknek tartjuk a nép mellett pártolva mindig felszólalni s hogy méltán büntetessenek a zavargók, mi is akarjuk; de a hol tulterhelve vagy bántva hiszszük a népet, ha az némelyeknek nem fog is tetszeni, azzal mitsem gondolva férfiasan fellépünk; első alispán ur eljárását a többség helybenhagyta.

3) Pestmegye levelét a horvát ügyekben majd általánosan pártoltuk; de küldöttséget a dolgok illy állásában nem utasítunk fel, hanem sérelmül veszszük a törvénytelen rendeletet s felírunk ő felségéhez, hogy ne szentesítse a horvát tartománygyűlés fölterjesztését s a nemesség jogait kegyesen biztosítsa. Ifj. P. D. másodalispán ur indítványára a felírás mérsékelt hangon szerkesztetett.

4) Olvastattott Pozsonymegye levele, mellyben tudatja velünk, hogy küldöttsége a horvát ügyekben ő felségét felvilágosítandó nem várt akadályozás miatt ő felségéhez nem juthatott. Voltak azok, kik sérelemnek veszik, hogy ő felsége a küldöttséget el nem fogadta s az 1770-ki leirat, mint az 1791: 10. s 12. cikk által különben is törvényesen eltiltott rendeletre hivatkozást sérelmesnek tartják s ámbár voltak olyanok is, kik a tanácsosoknak Ulászló 6. dec. 8d. czime szerinti feleletre vonatását sürgeték, megyénk ezen gyűlési többsége azonban ezen sérelmet országgyűlésre egyszerűen rendelte följegyeztetni.

5) Hontmegye levelét, mellyben Hontmegye rendi megyei állásukról tudósítanak bennünket, ámbár megemlítetett, hogy augusztusi közgyűlésükből szerették volna e levelet kapni s megemlítetett az is, hogy a gyűlés meg nem tartása előttünk most is csak törvénytelen tett marad, mindazáltal a gyűlés többsége a nélkül hogy ezeket Hontmegyének megírta, tudomásul vette. — T h a l y Zsigmond.

Erdélyi ügyek. Háromszékben febr. 3 és 4-én tartott közgyűlés nevezetesen tárgyat tevő azon kormányzati leirat, melly a szék keblében létező egyesületek alapszabályi fölterjesztését kívánja. A rendek elismerék ő felségének főfelügyelési jogát s távol legyen, hogy ezt csak gondolatukban is csorbítsák akár akarnák, akár engednék; miért is a közgyűlésleg létesült és létesülendő egyesületek alapszabályit fel fogják terjeszteni; de a mennyiben netalán e kormányzati rendelet a rendek egyesülhetési szabad jogát korlátozhatná, annyiban fenálló törvényes szabadságokra hivatkozva, tett határozatukhoz folyvást ragaszkodnak. — Z a r a n d m e g y e b e n az anyyi százados szokás s így másod természetnél fogva vándor életre kárthatott cigányok is szőnyegre kerültek Pozsonymegye körlevele következtében; de a felszólaló megyének javaslata itt sem talált pártolatásra, a helyett a rendek ragaszkodnak már fenlevő határozatukhoz, miszerint a megyében létező sátoros cigányok a falukban letelepítettnek rendeltetnek, engedelmességi esetben pedig sátoraiik elégetése által még kényszerítettnek is fognak; a más vidékekről sátorfelítés végett bekalandozni szándékozik pedig visszautasítatnak. Valóban itt már ideje, hogy ezen szép számú vándor néposztályról a lhozás is megemlékezzék; rónáink többnyire lakatlanok, pusztáink néptelenek s a fél száz ezerre menő cigányság vajmi észrevehető erővel gazdagíthatná ugy a mezei, mint a statusgazdászokat; csak hogy ezen alkalmazás nem erőszakolással történhet, miként Pozsony akarja, hanem békés s emberiségi szempontból induló törvénnyel.

Középszékben febr. 12-én tartott közgyűlésben egy kormányzati leirat olvastott, melly szerint a közelebbi tisztválasztáson kijelölt egyek közül azok erősítettnek meg illető hivatalaikban, kik azokra szótöbbséget nyertek; melly fejedelmi alkotmányos intézkedés a rendeket annál tisztább örömmre hevíté, mivel a lelepett alispán szónoklata után ez olly ünnepély, s a megyehatóság életén olly ünemény, minőt egy századnegyed óta nélkülül. Ez alkalommal a volt tisztviselők közül érzékeny nyilatkozatok közt váltanak meg többen, a megválasztottak pedig velős és sokat ígérő beszédekkel foglalák el székeiket. — Csak aztán igéret ne maradjon minden! — Számossá — U j v á r o t t elvégre casinó alakult az itteni polgárság is megérté a kor szavát, felölélé a haladás eszméjét s mivel ez leginkább társas életben fejlődhetik tette, hol kézkezet s váll vállat gyámolít egy vagy más eszme támoga-

tásban, létre hoztak olly kört, melly által a szellem kölcsönös surlódásba tétetvén apródonként a miveltség azon fokára juttassa polgárunkat is, mellyen rokonfeleinket rég irigy s örömszemmel tekintők; szerencsés jövőt a még nem késő teremtvénynek! — Magyar-Laposa pedig olvasó egyesület alakult néhány buzgó lelki fiatal hazafi nógatására, melly a közel mult farsangban egyikét adá a legfesztelebb s multságosb tánczestélyeknek; vendégek mindkét nemből szép számmal; a tiszta jövedelem az egyesület gyarapítására fordítandó, — mi — véleményünk szerint annál szembeütőbb leend, mivel a kiállítás költséget a vidék magasztos keblü s a nemzeti érdekek iránt mindig hő érzelmi szép hölgyei fedezék, kiknek tulajdoníthatni azt is, hogy az itt megjelentek ezen esti multságukat napjaik szebbek közé sorozanlják. — A M. és J. szerint gr. Haller Ferencz ő excéja vezér-örnagys volt horvátországi bán febr. 20-án Kolosvárra érkezett, honnan febr. 26-án Dobokamegyében fekvő mátési jószágára rándulandott. — Mindinkább terjeng a hír, hogy e tavaszon fels. fejedelmünk Erdély rendelt országgyűlésre hivandja össze, mi annál valóbbszinű, mivel ezt csakugyan az országos teendők nagy halmaza is sürgeti, de a törvényes országgyűlési határidő is jelen van.

Középszékben megyének Zilahon febr. 15-én tartott közgyűlésében, miként fenebb már érintők, a rendeket nem kis öröm lépé meg k. k. leirat által, miszerint a legközelebbi tisztválasztáson szótöbbséget nyert egyek erősített meg illető hivatalaikban, de ezen buzgó örömet nem kis mértékben csökkenté annak tudása, hogy e szép kiterjedésű megyének mindeddig nincs olly tereme, hol tanácskozási, azaz közgyűlési tarthatná, hanem valahányszor a kebelbeli rendek e célból összehgyülekeznek, mindannyiszor a városház falai közé kénytelenek szorulni, s ott, mint szellérek kegyelemből tanácskoznak; ez nem felel meg az önállás azon fogalmának, mit egy magyar törvényhatóság saját területén méltán igényelhet. Az épület, miként tudomásunkra van, a rendek által minden költségesséül már rég megszavaztatott, kíváncsiak vagyunk tehát tudni: vajjon a földesuri jogot és méltóságot olly fennen igénylő megyei aristokratia miért akarja inkább szellérségben húzni meg magát ott, hol alkotmányos jogainak legszebbikét gyakorolja? Lehet, hogy a szellérség kényelmellenségét és bajait ohajtja kiismerni, hogy így ezen elnyomorodott néptöredék állapotán könnyebben s czélszerűbben segíthessen; vagy, mivel egyszerre ezen minden jog és politikai jelentőség nélküli osztályt magáig nem emelheti, tehát hozzá bocsátokzik le önként vigasztaló anygalként. Mi egyiket sem állítjuk, csak véljük, mert a szándékos szellérség okail önző fősvénységet álmunkban sem bírnak venni. Szomorító volt még közgyűlésen annak hallása is, hogy a Zilahon szállásos katonaság-tartásban adózóink a fő kormányzati által nem segíthetnek, mivel más megyéket még nagyobb terhek nyomják. E körülmény sok síma homlokot mogorva redőkkel barázdált meg, mert az év mostohasága e vidék adózőnépe állapotát oda vitte, hogy gabonájá s egyéb élelmi-szereiből fogyottan végre marhái birtokából is kivetkezeti őt a naponként éles fogakkal jelentkező szükség; mit igen elősegít a falukon beállott marhavész; a szarvasmarhák ugyanis mételey-okozta nyavalyában hullanak; Kegye helység erdején pedig a sertések is nagy mértékben dögvész martalécai s a nyavalya, mellyben elhullnak, olly pusztító hatású, hogy a dőghúsról kijáró helységbeli kutyák azt megízeltvén, sorbau tápusztulnak. Olly jelenet ez mostani sovár korunkban, hogy az illető törvény- és kormányhatóságok valamint egyesek egész figyelmét megérdemli! mert itt az adóző nép mint fundus contributionis enyészettel fenyegettetik, mit pedig józan számtással ezer ok miatt sem hanyagolhatni el. A rendek hallván, hogy az adózők kormánylag nem segíthetnek, kivették reájok a katonalelmezési tartozás-részletet, megfélekedez az arról, hogy az elismert szegénységű s tehetetlen közép-szólóki adózőkon a megye rendi is segíthetnének, mit nekik a haza milly szeretetdúsán hálaladna meg egykor! Ez alkalommal a közlekedés könnyítése s gyorsítása tekintetében is történtek intézkedések, de legtöbb bajt a katonaság élelmézése okozott.

A háromszéki közgyűlés második ülésében febr. 4-én a kisdedovás ügye is szőnyegre került s tapasztaltatván, miszerint ezen az ifju nemzedék czélszerű kiképeztetését előkészítő intézet a székelbi lakosok által melegen pártolatik, hogy a szükséges pénzerő minél előbb begyűljön, az illető hivatalnokoknak kötelességükül tétetett a népet minél erőlyesebben buzdítani ezen nemes ügy pártolására. Nehezen vették a rendek azon tudósítást is, hogy egy székelbi katonai hatóság a székelbi ifjakat akadályoztatja a nyilvános tanintézetek látogatásában. E végett a nevezett hatóság fel fog szólíttatni, hogy mivel a székelbi ifjaknak fejdelmileg meg van engedve a tanintézetek járása, ezt ne gátolja, ha pedig e tárgyul időközben ellenkező rendelet érkezett, azt a székelnek küldje meg. —

A farsangot Erdély vidékein is egymást érő táncmulatságokkal fejezték be 's a változatosság kellemes meglepetést szerez az által, hogy most az elemi iskolák nyilvános próbatételei azon tér, melyen a részvevő közönség megjelenni szeret. A serdülő növendékek minden felül ki-elégítő feleleteket adnak, mi által szép reményekre jogosítják az idősbeket, hogy mit ezek létesíthettek, de minek alapját még is megvetették, majd a serdülő nemzedék felépítendő azt, 's felderíti a hazára a szép jövődőt, mután annyi imádság epedez százezrek ajakán. †

Rév-komáromi biztosító-társaság folyó évi február 3kán tartá rendes éves 's egyszersmind ugyan-e napra tüzkármentésre terjeszkedés végett kifüzlött alakulási közgyűlést, melyben az igazgatóság éves működése 's erről vezetett számadása megvizsgálására kiküldött választvány kivonatos jelentése nyomán kitünt, hogy a 'közelebb lefolyt 1845d. évben az általános és különös engedélyek levonásával tisztára befizetett biztosítási díjakból **6772 ft 23 kr v.**; — kamatozásból **6399 ft 38 1/2 kr v.** jövedelem folyt a 'társaság pénztárába; miből levonván a költségeket 's a készpénzüi betett részvényi alapítókéktól kifizetett **5%** kamatot, maradt tiszta hasznul és osztalékul **6835 ft 9 kr v.** Melly öszletet **848** részvényre osztva, jutott egy részvényre **8 ft 3 kr v.** osztalék, mi kiadatni rendeltetett. Számadási kivonathól kitünt egyszersmind a 'pénztárnak **1845** végéveli állapota, melly állott részint a 'társaság háza és gőzhajói részvények értékében, részint készpénz és kötelezvényekben kimutatott **510,109 ft 1 kr v.** — Azon t. cz. részvényes urak, kik osztalékaik és kamataikat eddigéigé nagys. Havas József kir. helytartósági tanácsos urtól vették által, érintett osztalékjuk és kamatok felvételére t. cz. Nádosy István ur váci-utczai, 'fejér orozslán' czim alatti kereskedéséhez utasíttatnak. — A 'tüzkár-biztosításra terjeszkedés tárgyában működött választvány véleményes jelentésének 's az év folytatban tartott gyűlések végzései felolvasása után az igazgatóság jelenté: mikép mult évi sept. 15rőlmai napra halasztólag áttett alakulási közgyűlésig a 'között **161** aláírási ívből **41** küldetett be 's ezeken is nem több mint **432** részvény iratott alá, következőleg a 'tervezett **5000** részvény két harmadának, mint az alakulhatásra meghatározott minimumnak alig hetedrészre. Noha e meglepőleg csekély eredményél fogva a 'társaság e 'nagy fontosságú vállalat életbejuttatására vérmes reményekkel az okból sem kecsgetheti magát, mivel a 'testvérhon legismertebbes buzgalmu férfainak e 'tárgyban fölkért közrehatása sem volt képes e 'céljában minden esetre hasznos, de lehet, hiányos alapra tervezett vállalat iránt az érintettnél nagyobb részvétet és rokonszenvet ébreszteni: mindazáltal az öszszes aláírási ívek sikerének biztos kitudása nélkül az alakulás vagy nem alakulhatás iránt előzőleg határozni a 'közgyűlés következőzetesnek nem tartván, de egyébiránt is a 'társaság mostani körülményei közt e 'cél által sokkal inkább érdekeltetvén, hogy sem **41** ívben foglalt aláírások nyomán azzal felhagyni szükkeblőségnek nem tartaná; ennél fogva határozottat az aláírási ívek bevarátása, mellyek öszszes eredményéhez képest a 'teendők ez év folytatában, az igazgatóság által kitűzendő közgyűlésen fognak végképen eldönteni. Mihez képest a 't. cz. ívtartó urak, kik még eddig aláírási íveiket be nem küldötték, ezennel tisztelettel kéretnek, méltóztassanak azokat, habár üresen is, legfelebb folyó évi június utoljajig alulirt igazgatóságnak az alakulás, vagy nem alakulhatás körüli biztos tájékozhatásul beküldeni. Közli az igazgatóság.

Nyitraiból, mart. elsőjén. Az olvasó közönség annak idején értesült a 'gyászról, melly megyénket másodalispánunk hirtelen halálával érte, valamint az általános aggodalomról is, mellyet az első alispán veszélyes betegsége a 'kedélyekben támasztott. Ohajtanók, hogy nélátszás-sék szerénytelenségnek, ha most, miután van remény, miszerint tisztelt első alispánunk féltett élete mentve 's vissza van a 'hazának adva, örömről szólunk, mellyet e 'szerencsés fordulat okoz és melly szeretett alispánunk alsó-lelőci mezei lakán egymást érő mindenrendű látogatások által nyilvánul. Szólunk többi közt azon érdekes jelenetről, mellynek február 23kán voltunk tanuji, midón a 'bajmóczi kerület majd öszszes lelkészei a 'kerületbeli megyei tisztviselők vezérlete alatt, ugyanott megjelentek, a 'páratlan férfit üdvözleni, örömeiket fejezvé ki élte kérdésének ohajtott megoldatása fölött 's forró vágyból keletkezett élénk reményüket, hogy a 'megmentetett életerő leg-hosszabb időig a 'megye és haza javára gyümölcsözend. Érzelemegység nyomatókat adott a 'különbön sem hivatalos, sem szokásos járatnak; melly utóbbi tekintet egyszersmind jót áll azon érzelem öszszeségeért is. A 'tolmácsolt öröm és reményben élénken osztozának a 'számosan ott szinte e 'végből öszszegyűlvé volt vidéki urak, 's úgy hiszszük, nincs hű fia Nyitraának, ki azokban velünk együtt ne osztoznék. —

Ip a 'regyesület. Újabb figyelmeztetés a 'f. 1846ki iparműkiállításra. Ó cs. kir. főhercegsége, országunk nádora, ki méltóztatott immár kegyelmesen mutattatni a 'nemzeti muzeum azon termeit és folyosóit, mellyekben f. évi iparműkiállításunk díszei majdan kihelyeztetni fognak.

Mi már a 'fenségének azon kegyelmében is, miszerint a 'kiállítás a 'nemzeti muzeumban rendeztetni engedé, elegendő ösztönt adva lenni gondoltunk arra, hogy hazai műiparunk minden ágbeli vállalkozóji szives örömmel törekedjenek e 'kiállítás minél gazdagabb 's fényesebbé tenni, miszerint tisztelve szeretett nádorunk magas megelégedését találhassa azok igyekezetében is, kiknek kedvéért és javára engedé a 'muzeumot.

Azonban végig tekintve a 'gyönyörű, téres és sok terem, a 'meghatólag hosszú csarnokokon, mellyek e 'nemzeti palotában az iparműkiállítás számára megnyitandókul határozottak: köteleességünknek tartjuk iparos osztályunkat figyelmeztetni, miképen a 'fensége kegyelme valóban a 'legmelegebb hálát igényelheti, és legméltóbban várhatja, hogy minden erő megfeszítessék ez iparos ünnepek minél országosabb fontosságban, minél nemzetibb nagyságban és díszben leendő megütlésére.

Azért ismételve szólunk fel m i n d e n t, ki az iparos üzletnek bármely ágában foglaltos, küldje munkásságának mutatóványit kiállításunkba. A 'nemzethálját segitendő ez által leróni a 's, midón egy uttal az ország figyelmét és elismerését fogja maga iránt lekötöztetni.

A 'bizottság, melly ezen kiállítás rendezésül van kiküldve, az egyesület részéről mindent megteszen 's elkövet, hogy maga e 'rendezés lehető diszt és tetszetős külöt kölcsönözzen a 'képek, melly viszfényét adandja hazánk iparköri munkásságának. A 'szükséges állások 's polcozatok iránt most készíttetnek a 'tervek: — a 'kárpitós feldíszítési szövegek nézve kiadatvák a 'megrendelések. E 'tárgyban minél előbb bővebb tudósítást adandunk. — Most elég legyen még megjegyeznünk, hogy a 'kiállítványok beküldését már jövő medárdi pesti vásárkor megkezdhetni, és hogy az iparműkiállítás folyó évi július és augusztus hónapokban fog tartatni. — Február 27én 1846. Csánády, jegyző.

A 'pesti „Lóvar-egylet“ folyó 1846ik év febr. 1én tartott gyűlekezetében, szíven hordozván az ipar ezen ágának a 'külföld példájára leendő kiképezését, és ebből két-ségkivül a 'lönemesítés előmenetelére háramló üdvös következtetést; emem, alulirtat megbízott egy nemzeti telivér „Ménesköny“ szerkesztésére: minek következtében van szerencsém minden telivér lovak birtokosait és tenyésztőit bizodalmasan megkérni: sziveskednének birtokukban levő minden telivér ló eredete, neme, ideje és színéről jelenleg, jövedőre pedig azok születése, halálózása, vétele 's eladásáról szóló tudósításaikat nekem beküldeni. Ugyzint ha a 't. cz. birtokosok és tenyésztők telivér ménjeikkel idegen kanczát is kívánnak fődözteni, azok megnevezése mellett, hollétök 's a 'fődözés árszabályáról is, hova még nemzetségek rovatainak (pedigrees) hiteles másolatai is sorozandók, alulirtat értesíteni sziveskedjenek. — Ez érdemben mindennemű értesítést kérek vagy közvetlen hozzám Szekesfejérváron keresztül, Polgárdiba, vagy lovar-egyleti titoknok Szekeresy Dániel urhoz a 'pesti nemz. Casinoba, „Lóversenyt illető“ felirattal intéztetni. Ifjabb gróf Batthyány István m. k. a 'pesti lovar-egylet alelnöke.

Nemzeti képesarnok. (Vége.) n) Somoskeőy Antal, kir. bányakincstári ügyész 231dik számú ívén: Féja Alajos, Gragger Theophil, Koch Antal, Polony György, Somoskeőy Antal, Thuransky Ferencz, egyenkint 5 ft; — Kraft János, Révay Vilmos, Weltstein Antal, egyenkint 40 kr; — Volny József 20 kr; — öszveg 32 ft 20 kr.

o) Keskemet város 295dik számú ívén küldetett öszveg 10 ft.

p) Abafy Arisztides 312dik számú ívén saját adakozása 5 ft.

q) Szentiványi Anzelm, Ebeczy Lőrincz által beküldött 334dik számú ívén: Forgács Jenő gr., Forgács Sándor gr., Jezerniczky Fanny, Jezerniczky Katalin, Szentiványi Anzelmé, Seidern N. gr., Szentiványi Anzelm, Szentiványi Károly, egyenkint 5 ft; — Ebeczy Borbála Sebestyén Józsefné, Lányi István, Szentiványi Ferencz, Szentiványi Mária, egyenkint 3 ft; — Zmeskal Gábor 2 ft; — Darvas Dani, ifjabb Sréter László, mindenik 1 ft; — Bánóczy Samu, Danner János, Kutszera Sándor, Laky János, Simonfy Ede, Sooky Gábor, Szmolik Károly, Thuransky Kristóf, mindenik 20 kr, — öszveg 53 ft 40 kr.

r) Bártfay László 360dik számú ívén: gr. Károlyi Györgyné 100 ft; — gróf Batthyány Lajosné 50 ft, — gróf Batthyány Lajos 's gr. Károlyi György, mindenik 25 ft; — Koch Henrich 10 ft; — Bártfay László, Elbel Béla, Flek Károly, Gabányi Sándor, Helmeczy Mih., Horváth Dénes, Kovács Károly, Prasznovszky Ferencz, Rába István, Sztárok Ign., Tabódy Pál, Uray Balint, egyenkint 5 ft; — Helmeczy Théréz, Horváth József és Vály Lajos, mindenik 2 ft, — öszveg 276 ft.

s) Benyovszky Péter 364dik számú ívén: Benyovszky Péter, Podmaniczky Ján. báró, Wodianer Rudolf, egyenkint 10 ft; — Barkassy Imre, Kiss Lajos, Németh Lajos, egyenkint 5 ft; — Dapsy Ráfael és Skultéty Pál, egyenkint 2 ft; — Balassa István, Benyovszky Lajos, Birmann N., Bodó Sándor, Chernel Ferencz, Frecska Sámuel 's Illés Adám, egyenkint 1 ft; — öszveg 56 ft.

t) Iszer Vilmos 363dik számú ívén: Iszer Vilm., Jegg Ján., mindenik 2 ft; — öszveg 4 ft.

u) Gosztonyi Miklós, kir. váltófeltörvényszék elnöke 365dik számú ívén: Gosztonyi Miklós 10 ft; — Asztalos Pál,

Gály Imre, Járj György, Laczkovics János, Lipovniczky Vilmos, Zsoldos Ignác, mindenik 5 ft; — Czere Benjám, Fogarasy János, Ybel Lajos, egyenkint 2 ft; — Szabó Lajos és Tóth Lajos, egyenkint 1 ft; — öszveg 48 ft.

v) Károly főherczeg 3dik számú díszidás lovas alezrede 382d. számú ívén: Apponyi Károly gr. őrnagy, Bálky József, alezredes, Burette Adolf báró őrnagy, Dorsner Henrik kapitány, Wyss Ferencz ezredes, egyenkint 5 ft; — öszzesen 25 ft.

x) Ferdinánd Este főherczeg 3ik számú huszárezrede 383dik számú ívén: Almásy Zsiga kapitány, Bányai Ján. őrnagy, báró Brudern Ant. kapitány, Cebrían László gr. főhadnagy, Földváry András főhadnagy, Kolowrath Lipót gróf ezredes, Szirmay Lőrincz hadnagy, Vay Mihály hadnagy és Wallis N. gr. őrnagy, egyenkint 5 ft; — öszveg 45 ft.

y) Debreczeni főhadbíztosság 391dik számú ívén: Kiss Ferencz, Pöllinger József, Szögyény Sándor egyenkint 5 ft; — Uibel Károly 3 ft; — öszveg 18 ft.

z) Reisinger János kir. tanácsos 410dik számú ívén: Vörös-Hiemer Katalin aszszony 5 ft.

aa) Schreiber Ferencz budavárosi főbíró 412dik számú ívén: Buda sz. kir. város 10 ft; — Gebhardt József, Gross Jakob, Kimmach Lajos, Pejákovits Kozma, Ráth Péter, Rósa Lajos, Schreiber Károly, Thoma József, egyenkint 5 ft; — öszveg 50 ft.

bb) Simoncsics Ján. táblabíró 413. számú ívén: Bertha Sándor, Boscovitz József, Burgmann Károly, Deák József, Hengelmüller Mihály, Hunyady Lajos, Jorenák Pál, Kapezy Tamás, Kendelényi Károly, Lallert Antal báró, Máhr Antal, Mannó István, Mészáros Benjamin, Miskey Imre, Robitsék József, Sántha Péter, Simoncsics János, Stoffer József, Szalay József, Tóth Lőrincz, Wodianer Rudolf, Zsivora György, mindenik 5 ft; — öszveg 165 ft.

cc) Szerencsy Ist. kir. személynök 415dik számú ívén: Szerencsy István 50 ft; — Bezeredy Mikl., Cziráky Ján. gr., Marczibányi Lőr., Tabódy Pál, egyenkint 10 ft; — Agoston József, Balogh Imre, Bay György, Beniczky Agoston, Döry Gábor, Eötvös József, Eperjesy Ist. Gedeon Lajos, Hubay József, Janosó Károly, Josa Péter, Justh Ferencz, Kelemen Ján, Kóczán József, Kopácsy József, Markovics József, Melzer István, Rhédey László, Román József, Sahlhausen Lipót báró, Sárközy Kázmér, Spány András, Széll Imre, Szutsits Károly, Tersztviansky Sándor, Várady Ist., Závody János, mindenik 5 ft; — Palma Elek 3 ft; — Bujanovics Vincze, Csabó Mihály, Fejér Benjám, Gaál Antal, Gozsdu Mannó, Gyöngyölyi János, Jakovich József, Karlovsky Zsiga, Kéler L. Sándor, Keveczy Simon, Kovács Ist. Ladomérszky Imre, Luka Ferencz, Navratyill József, Petrovich József, Sveiger Ant., Simon Florent, Ternyei Ist., Vermes Jeromos, mindenik 2 ftal; — Govrik Márton, Görgey János, Grisza Móricz, Petrovich Károly, Szathmáry Mihály, Sztojákovics György, mindenik 1 ftal; — Balázs Antal, Borovecz János, Nagy Tamás, Sarlay János, egyenkint 40 kr; — öszveg 274 ft 40 kr.

dd) Mihalovics Károly 413dik számú ívén: Bajomy Ist., Gömör János, Mihalovics Károly, egyenkint 5 ft; — Ovakja Károly 40 kr; — öszveg 15 ft 40 kr.

Az első közlés öszvege 2194 ft 7 kr ezüst pénzben. — Közli Mátray Gábor egyesületi titoknok.

A 'megyeri-émlék-társaság pénztárába ismét folytak néhány lelkesebbek adakozásai. Jelestül az íven, mellyet nemzeti színházunk tagjai magok között közöltettek, következő öszvegek irattak alá 's már be is fizetettek; alulírók voltak: Balogh 20 kr., Bartha 1 pfr., Benza Károly 1 pfr., Czákó 20 kr., Egressy Benjám 20 kr., Ellenbogen Adolf 20 kr., Erkel Ferencz 1 fr., Fancsy Lajos 20 fr., Gózon 20 kr., Gönczy Sámuel 1 fr., Hubenay Ferencz és neje 3 fr., Joób Zsigmond 1 fr., László és neje 5 fr., Laborfalvi Róza 3 fr., Lendvay Márton 5 fr., Lendvayné 5 fr., Schödelné 5 fr., Szentpétery 5 fr., Szilágyi 1 fr., Telepi György 1 fr. Tisztelendő minden esetre nemzeti színházunk tagjainál azon elismerés és méltánylat, mellyet elhunyt társuk érdemei iránt oly mértékben tanúsítanak, minót, az eddigi adakozást tekintve, a 'közönség adalékai nem igen közelítettek meg. — Továbbá Fancsy Lajos ur ívén aláírtak: Haray Victor 20 kr., Fejér és neje 1 fr. 20 kr., Radenics Ferencz 1 fr., Tóth 20 kr., Török Benjám 20 kr. — Végül Krizbay D. Miklós ur ívén aláírtak: Kemény Zsigmond b. 1 fr., Kullissoki János 1 fr., Krizbay D. Miklós és neje 1 fr. 20 kr., Nagy Ferencz, született Simon Julianna 1 fr., Pap Endre Szathmárból 1 fr., sárospataki Pataky József 40 kr. — Mind ezen öszszegeskék befizetvények február 25. 1846. Csánády, jegyző.

Budapesti napló. (Mart. 8án.) Időjárásunk oly csábító tavaszias alakot ölt, hogy hamarabb lehet földszini szárnyatlan golyákat és fecskéket szemlélni, mint az ég szárnyasai közül, e 'fajbul; hidunkon hála Istennek! még eddig szakadás nélkül közlekedhetünk 's a 'fővárosi életből zajos meneteket idéz szabadba az élvezeti vágy; mind annak jele, hogy a 'tél bunkonyából kellemes átmenet történik a 'zöldre lezre hajló természet ölébe. — Az említettük művészi nevezetességék közül Dreychoek mult esütőrtökön lépe nemzeti színpadunkra, hol zongorája bájhangjait sokszoros éjzenések és tapsok kísérik, főleg a 'két pistoly egyik népdala meglepő 's többi közt cimbalomzengető változatit. Boco a 'híres büvész, ha csakugyan hozzánk másod alakát elült megérkezett: mint mondja Pozsonyból alig boccsáták elült meg mindedig teremhez sem jutott meglepő mutatóványai számára; mindazáltal talát az ezer alakú leleményes Protheusz hiedelmünk szerint módot ez uttal is, 's rövid időn egy elszűnő bájolva, hogy minden szegzugban csak vele és bámulatos teremtvényivel találkozandunk. 'S minthogy Lehmann léghajós 15k száll fel, csodálkozásunkban az ég és földön legelteshetjük pillantásinkat. — Az újpület melletti sétány mult kedden ünnepélyesen felavattatott; Széchenyi István grnó ó nmlga helyébe az első fát több magasrendű és polgári hölgy, 's számos közönség jelenlétében, mire 's a 'felvirulandó növény-csoportra üdvözlésül néhány tarackklövés tetetett, önkéntes

alírás után a sétányra 20 ezer forint gyűlt be, mit jótékony adakozásnak annyiból bizton nevezhetni, mert a porfölgés kietlen utcák tömkelegében legalább zöld kies nyugopontra régóta szüksége van állan sivatag városunknak. — Az időviszonyok miatt megszünt lánchidunk körüli építéshez ismét új erővel fogtak; fő munkásság tárgya most a harmadik zár-gát, melyből a víz folyvást szivattyuztatik, mire a kórákasi munka folytatni fog. — A rablások egy idő óta ismét napi renden vannak: minap a budai ferenciek sz. egyházát törték fel, honnan az orvosok templom drágább szemeit eltakarították. Pé ten pedig egy nagy kereskedő irodájába rontottak s mivel pénzt nem találtak, boszúból a váltóleveleket semmitették meg. — Ferenczy szobrászunk, mint többen sajnálkozással említk, elhagyja fővárosunkat, és szülőföldre költözik vissza hogy azon hantokra rázza le terheit, melyekről munkás élte első lehelletet von. Így tehát a szellem is elesügged végre, ha elegendő rokonszenvvel pártfogással nem találkozik ez élet-pályán. — Egy pesti kereskedő 71 öl fából 83 ölet rakatott, mi igazságosan újra ismét 71 re devalváltott; mire az elmés faúrú hogy kárt ne szenvedjen, mindenik öl árát 3 fittal felrugtató; s így mégis kifogott a közönségen. — Fialatlab iróink egyike, Barna Ignác, kit a divallapok olvasói csinos verseiről ismernek, költeményit szándékozik összeszedni s 1 pgó forintos füzetben könyomatva közebeosztani. A szép tehetség pártolattásra méltó; egy előfizetési iv hivatalunkban is letételett. — Nádasdy p. Ferencz gróf kalocsai érsekszékhé f. mart. 16án fog ünnepélyesen igtatattm. — A budai irgalmas szerzet kórházában mult 1841k évi nov. 1ső napjától 1845k évi october utolsó napjaig jótékony ápolásban vallás-különbség nélkül 2530 egyed részesült, nevezetesen r. kath. 2071, óhitű 24. evang. 319, reform 71, izraelita 42. Ezek közül összesen 211 halt meg, ide nem számítván azon 7et, kit halva vittek az intézetbe; 11 szinte haldokolva szállított szinte oda s így aránylag az irgalomnak e' nemben az emberiségre gyakorolt hatása világos. Ugyane' szerzet a haza több vidékén, u. m. Pozsony, Eger, Szepesváralja, Temesvár, Pápa, Kis-Marton, Nagyvárad, Vác, Pécs, Szakoleza, Zágráb, és Szathmáron említett időközben mint egy 6867 szenvedő embertársat részesített rendeltetésénél fogva jótékony ápolásban. — Elöttünk a kegyes tanítórind pesti k. tanodálmába járó ifjúság f. 1816k év első felére készített ér-de m s o r a, miből látjuk, hogy a fővárosban szokásszerint igen számosan összegyülekezni szokott tanuló seregből jelen félévben az intézetre 654 jutott, kika' szerzet korunk igényeihez mindinkább simuló elvei szerint nyerne illo kiképzetést, hogy tovább haladhasanak pályájokon. Köztük a nevelés ügyét előggé méltányolva látjuk azáltal, hogy nem szolgai félelem, nem egyedi szenvedély csepegteti beléjük a szükséges ismereteket, hanem illo szelid bánásmóddal vezetnek a haza szent céljaihoz.

Anglia.

Febr. 23kai alsóházi ülésben a kormányi rendszabály fölötti kérdés ismét s tán utóljára halasztott el tovább megvitatásul. Az napi tanácskozások folytán O'Connell kérdé Peeltől: vajjon szándékozik e' a kormány jelen évi ülésekben köv. billetek előterjeszteni: 1) a választási adó megváltoztatását, miszerint Irlandban aránylag szintolly nagy része a népségnek vegyen részt a választásokban mint Angliában; 2) az ir alsóházi szaporítását; 3) az ir helyhatóságoknak az angolokkal egyenlő lábra állítását választási jog' s hivatali hatáskört illetőleg; 4) a bérlők tökéletes s méltányos kármentesítését. Peel válaszóla, mikép ő, mielőtt a ház elibe tett kereskedelmi rendszabályok meg nem lesznek vitatva, semmi más rendszabályt nem szándékozik behozni. Aztán azonban terve a kormányának egy billt előterjeszteni, mely az irlandi földmivelési érdeket nem csekély mértékben emelendi.

A nyugatindiai posta semmi újat nem hozott sem Mexikóból sem a szigetekről. Jamaikában hire terjedt, miszerint Elgin lordhelytartó hasonló minőségben Canadába fogna áthelyeztetni.

Irland minden részeiből szomorú udósítások érkeznek burgonya- s általánfogva élelemszer-hiányról. A' corki piacon félannyi volt minap a burgonya mint tavall ilyenkor s ára majd kétszer oly nagy. Mathew atya egy nyilt levélben kukoricát ajánljetelem szerül.

Franciaország.

A' kormány Algirből febr. 18ról s Oranból 14ről kapott tudósításokat. A' marsal-kormányzó 16kán Isser jobb partján a kábyl hegységben müködött azon törzseknek, melyek utóbbi időkben fegyvert ragadtak, féken tartásukra s hogy Abdelkadert az Isser tartományi lázongás tovább terjeszthetésében megakadályoztassa. Oran tartományban aránylag béke uralkodott, sőt Lamoricere tábornok egyik hadosztályát Bogarig boesáthatta, hol a' kormányzónak szüksége volt e' segítségre, hogy Abdelkadert központi átomása odahagyására kényszeríthesse. Reméllik, mikép az emir csakugyan kénytelen leend Algir tartomány belsejéből kivonulni.

Utóbbi napokban a' porosz követ több jegyzék et intézett Guizothoz a' Posenben kitört nyugtalanokadás fölötti jelentés kíséretében, mik csakugyan követkevényei állitólaga' Párisban szótt összeesküvésnek. Ezen közlés folytán a' Párisban tartózkodó lengyelek legnagyobb része rendőri felügyelés alá tetetett. — Még sohasem volt Páris oly é-lénk és zajos mint jelenévi farsangon át. Febr. 24kei éjje-len 500 (nálunk egész farsangon át 84) nyilvános s 1500 magán-tánczvigalom tartott. — A' francia akademiái bi-

zottság által egy „vilányos leánytal“ tett két izbeni kísérlet nem adá ismételve azon tüneményeket, mik Arago indítványára ama bizottság összeülését okozták. A' szék, mellyen a' leány ült vala, mozgott ugyan néhányszor, ellenben nem sikerült egybutor áttétele csupán a' leány ruhájának érintése által, s az állitólagos érzést a' delejtű megérintésénél a' Journal des Débats egyenesen mystificationnak kereszteli. A' bizottság egyébiránt később feladandó kísérletek megtételére késznek nyilatkozott.

A' követkamra a' esatornatörvényt febr. 17kén egészen elfogadá; miután Rogernek személyes szabadság iránti indítványa kerülende tárgyalás alá, de Martin pécstör azon jelentésére, hogy a' kormány e' fontos tárgyra vonatkozólag jövő országgyűlésen kimerítő törvényt szándékozik előterjeszteni, a' kamra ez indítványt megvitatlanul hagyá. A' kamrai ülések egyébiránt egymásután szerfölött nehézkes folyamatauk s élénktelenek, mi miatt a' Constitutionnel legujabban szörnyű ingerültségre esett.

A' marokkai követeli tanácskozások azon eredményre látszanak vezetni, miszerint meg lón ígérve, hogy Abdelkader tanyája, mellyet folyvást számos orani kivándorló szaporit, titkos zugaiban csakugyan fel fog nyomoztatni. — A' Journal des Débats szerint Cavaignac tábornok 4000 főnyi csapatall a' malviai part felé indult, hogy ama tanyát kikutassa s ekkor aztán a' szándokolt marokkai expeditio el fog maradni. Időközben folyton mennek haderősítések Afrikába; így legközelebb két lovas ezred s 4000 főnyi gyalogság kapott elindulásra parancsot, sőt egy miniszteri rendelet szerint minden párisi őrségbeli gyalogezred 60 önkéntest adand, kik hasonló fegyverfajban fognak az afrikai hadtesthez csatoltatni.

Febr. 20kán követkamrai ülésben Odilon-Barrot, a' kamra legnagyobb meglepetésére, jelenté, mikép következő nap ismét a' közoktatási indítványt szándéka vitatási szönyegre hozni, megjegyvezvén egyszersmind, mikép e' tárgyban Thiers volt tudósítóval egyetért. Így tehát febr. 21kő-re, miután e' nap a' titkos költségek fölötti jelentés is vala előterjesztendő, elég anyag volt érdekes politikai vitaközásokra. — Algir tartományról a' börzén legujabban igen rosz hír terjedvén el, tanácsosnak tartották a' közönséget e' részben megnyugtanni, minélfogva a' Messenger kijelenté, miszerint a' kormány Oran és Algirből semmi egyéb tudósítást nem kapott, mint mellyek eddigelő a' lapokban közöltetvék, minden egyéb hír tehát roszakaratu hamis koholvány.

Lengyelország.

Mihelyt napvilágra jött a' krakói zendülők azontörekvése, miszerint a' lázadás a' gallicziai kerületekben elterjesztessék, ő cs. kir. fensége, estei Ferdinánd ausztriai főhg mint e' tartomány polgári s hadi kormányzója nemcsak Benedek alezredest s főparancsnoki segédet a' szükséges katonai rendszabályok kezelésére, hanem gr. Lazansky kormányi alelnököt is rendkívüli hatalmazványokkal a' fenyegetett nyugati kerületekbe béke's rend- helyreállítás végett kiküldötte. Benedek febr. 25kén érkezett Bochniába, más nap részint azon tudósítás következtében, hogy a' krakói zendülők, kik Niepolomice mellett a' Visztulán keresztül mentek s Wieliczka-ba nyomultak, a' bochniai őrség rendelkezhető részével s a' gyámolítására tömegenkint csoportosuló földnéppel a' fenyegetett pont felé indult. — Dél-előtti tízegy óra tájban találkoztak Gdow mellett a' felkelőkkel, kik haladéktalanul megtámadatván, nevezetes számu holtak, sebesültek és elfogottak veszteségivel tökéletesen megverettek; csak kevés szabadulhata meg futás által s ezeket is a' nép rejtkezugaikba üzte vissza. Midőn a' cs. kir. sereg előcsapata a' wieliczka-i magasokon megjelent, a' még ott hátramaradt kevés zendülő a' helyet már elhagyá és széllyelozott, mire Benedek alezredes este felé odabenyomult. — Az összes hadi nép e' rosz időjárat s feneketlen utak által súlyosított menet példás renddel s kitartással végzé.

A' mart. 2kán Collin tábornoktól az udv. haditanács elnökségéhez érkezett podgorcei febr. 28kai tudósítások következtében, ugyanaz (Collin) e' nap reggelén megtudá, mikép Wieliczka-t három század Nugent gyalog ezredéből már megszállotta, miután a' krakói zendülők Gdow mellett a' katonaság s földnép által megtámadatván, tökéletesen megverettek. A' krakóiak időről időre tüzeltek ugyan át Podgorceára, de lödözésük semmi kárt nem okozott.

Collin tábornok Felden porosz kir. vezérőrnagytól, ki 1200 fő gyalogsággal, 400 dzsidással s 4 ályuval Uj Berun mellett áll, febr. 28kán levelet kapott, minek folytán amazal közlekedésbe bocsátkozott. Oroszról a' krakói határ közelében öt zászlój gyalog, négy század lovas és 600 kozák áll, minden e' seregosztályhoz tartozó patantyú és hadiszerekkel.

Mart. 1ról szóló wadowiczi hírek szerint egy csoport lázadó, melly a' krakói határból előrohánván, tüzzel vassal pusztítás közt vonult át a' hegységen s Gordovonon át Wado-

wicz felé tartott, egy ellene küldött hadosztály s pénzörző csapat által — a' földnép segedelmével — tüstüti visszanyomulásra kényszerítetett. Egy más csapat krakói felkelő, melly Licanovánál mutatkozott, szinte hasonló fogadtatásra talált.

Wadowiczban már több mint 150 személy ül börtönökben, kik a' falusi néptől lázadókul elfogatván a' kerületi hivatalnak átszolgáltattak. Mindnyájan olly féltékenek s éltökért olly nagy aggodalomban vannak, hogy még őrzellen állapotban sem mernék odahagyni tömlöczüket s őrvendonek hogy törvényes védelem alatt állnak, mellynek összerombolására törekedtek.

Wadowiczban febr. 28kán a' kerületi hivatal következő jelentést bocsátott közre: „A' cs. kir. wadowiczei kerületi hivatal részéről köztudomásúvá tétetik, mikép a' cs. kir. austriai seregek a' bochniai és wadowiczei kerületekbe tört lázadókat már visszaverték s Podgorce határvárost ismét megszállották. Minden község súlyos felelősség és büntetés alatt intetik, miszerint gyanutlan személyek s a' papság, földbirtokosok és haszonbérilők tulajdona, valamint urasági tisztek és szolgák irányában magát minden erőszak tételtől viszatartóztassa.“

A' gallicziai főkormányzóság hivatalos tudósításai szerint (Lemberg febr. 25.) a' forradalmi kísérletek Tarnow, Sandecz, Jaslo, Sanok, Rzeszow, Pszemisl és Zlaczow kerületekben egyáltalában sikertelenül ütöttek ki a' lázadókra nézve. A' falusi nép e' helyeken minden kivétel nélkül a' kormány érend mellett nyilatkozott, hujába kísértettek meg ígéretet és erőszakoskodást, a' nép a' lázongókkal bátran összeütközött s részint sokat megölt közülök, részint pedig elfogott s élve szolgáltatott a' törvény kezeibe. A' sanoki s przemisli kerületben vér nem lón ontva. A' legizgatottabb kerületekbe is viszatért már a' rend és nyugalom.

Boroszlai levelek szerint a' Posenbe rendelt sereg több helyütt legnagyobb készség és sietséggel indultak utjoknak. Így egy militschi dzsidás századnak reggeli 8 órakor lón az indulási parancs kihirdetve, s két óra mulva már utban volt. — A' Deutsche Allg. Zeitung' közelebb a' datokat foglal magában a' lengyel összeesküttek szándoka s terveiről. Ezek ugyanis legelő Posen városát akarták megrohanni s e' végre titkon már négy ezredet rendeztek is. Vezérül az elfogott Moroslawski volt határozva. Hogy az őrségtől szabaduljanak, az összeesküvőknek kicsinált tevők volt febr. 17én a' Colomb tábornok által adandó tánczvigalomban a' tiszteket mind lemészárolni s a' laktanyákban a' közlegényeket méreggel kivégezni s erre tüstint vala kiütendő a' zendülés. A' lázadók csapatit a' városba négy az összesesküvőkkel tartó altiszt vala vezetendő. Az elfogottak sorában a' kijelölt vezéren kívül, gr. Micielski, Malzewski stb. nevezetnek. — Egy más sziléziai tudósítás szerint a' lengyel mozgalmak természete világosan oda mutat, hogy azok tisztán nemzeti s antiprotestans irányu voltak. Hoszszabb idő óta vonulának vissza már a' lengyel felsőbb osztályok a' németekkel minden társalgástól s kizárólag csak egymással közlekedtek, s körükbe iparkodtak vonni a' legalsóbb osztálybelieket is. Illy machinatiók s némelly fenyegetések következtiben jöve napvilágra a' lázadás legelső csirája, mi ellen a' németek védrendszabályokért folyamodtak.

Cs. kir. vezérőrnagy Malter tudósítása szerint, melly Bielitzből kelt mart. 1jéről, említett vezérőrnagy az oswieczimi pontot, valamint a' Podgorceba vezető többi átkelesi pontot a' Vistula folyamon katonai csapatokkal őrizteti, nehogy a' krakói felkelők átmenessenek. Podgorceában Collin vezérőrnagy áll seregeivel. Bielitzbe érkezett krakói menekvők beszélék, mikép az ottani zendülési kormány élén állott dictator Mecciszewski Hilár letétetvén s elfogatván, helyébe újabb dictatorul egy a' tarnowkerületből megszökött jogtr nevezetett. A' fenemlített menekvők nyilatkozati szerinta' krakói felkelők közt nagy zavar és levertség uralkodott. — Febr. 27kei lembergi hírek szerint a' főváros mondott nap estéjén tökéletes nyugalmat élvezte, és sem környékén sem a' kerületekben, mellyeken át a' posta Bécsbe jött, semmi újabb nem fordult elő.

Legujabb tudósítások szerint Krakóból Collin tábornokhoz mart. 1jén a' fölkelők részéről küldöttek érkeztek, kik vele alkudozásba bocsátkozni kívántak, de Collin ettől vonakodott, előbb kezesek állítását, minden fegyver átadását s föltétlen meghódolást követelvén. Krakó városa egyébiránt a' legszomorubb állapotban sinylik. A' főhatalom egy dictator kezében van s a' dictator naponkint változik. Benedek alezredes fenemlített hadmenetéről szóló hivatalos tudósítását egész terjedelmében jövő számunkban közlendjük.

Oroszország.

A' Journal de Francfort febr. 17kéről köv. cikket közöl: „A' Journal de Francfort egy varsói levelet tón közzé, mellyben határozottan állitatték, hogy Minsken soha nem létezett vazulszüzi kolostor, és hogy azon kegyetlenségek,

mellyek ottan történetül mondatnak, összesen's tökéletesen koholványának tekintendők. E' levélre válaszul lengyel és lithván menekvők a' Párisban megjelenő „Univers“ című lapban kinyilatkozták, hogy egy olyan kolostor Minskben csakugyan létezik, mellyet valami Sapiha nevű herceg alapított. A' Journal de Francfort szerkesztősége kötelességének tartá ezen nyilatkozatot is, mint különféle nevektől aláírottat, kinyomatni, hozzátéve, mikép a' levelezői által közölték iránt a' felelősséget soha nem vállalja magára. Később francia hirlapokban okiratokra támasztott elbeszélései közöltettek a' minski vazulszüzek véghez vitt erőszakoskodásoknak. Meg voltak nevezve a' bakók, sőt még egy czári ukáz is előmutatva. Francia, német hirlapok (ugyszinté mi is) kétségbe vontuk a' tények valóságát, valamint az említett ukáz hitelességét is. A' Journal de Francfort szerkesztősége nem tartá illónak e' nyomozásba avatkozni, hanem az orosz kormány belátására bizá a' felhozott hivatalos megczáfolását. Mindazáltal nem tagadható meg varsói levelezőjétől beigtatását azon válasznak, mellyet azoknak ad, kik őt az Universben meghazudtolják. Varsó febr. 7kén. Figyelmesen 's hideg vérrel olvasám ama rágalomiratot, mellyet Chodzko, Lénard és Hlusniewicz az ugynevezett Micyslawska apácát illetőleg ellenem bocsátottak. Minthogy a' legyőzhetlen igazság, bármikép ingerelje is elleneit, nyugalmas és zajtalan 's boszudühös és haragos hangulat csak hazugsághoz illő, iparkodni fogok egyedül hiteles oklevelekkel felelni ellenimnek. Előttek fekszik Kognowiczki Kázmér pap műve: „Sapieha életírása 's koronás fők által hozzá intézett levelek, Varsó 1791.“ Egy másik mű: Az orosz népnek adott szabadítékok átnézete 1632 szinte birtokban van. Ide járulnak a' legfontosb 16 és 17ik századi okiratok. Legelsőben szerző legnagyobb pontossággal elősorolja a' Sapieha Leo, lithvániai főkancellár és utódai által tett zárda- 's egyházalapítványokat. Azonban sehoh sem találmi említettését a' minski vazulszüzek kolostorának.

Első házasságában Firley Dorottyaival, herceg Zbaray István trokii nádor özvegyével élvén, attól egy leánya volt Katalin, ki öt hetes korában meghalt 's Kristóf nevű fia, ki csak másfél évig élt. Második neje Radziwil Erzsébettől egy leánya Anna, ki igen fiatal korában halt meg, 's Miklós fia, ki szinte gyermekéveiben mult ki 's ezenkívül Kristóf August és Kázmér Leo fiai, kiknek utóbbika később lithvániai alkancellár lón 's 1656ban Brzesc-Litewskiben mirigykórban halt meg. Mellyik tehát Sapieha Leo azon fiagzata, unokája vagy másodunokája, vagy mellyik azon leánya, ki amaz alapítványt tehetett? Sehoh sincs erről említés. Vajjon Sapieha Kázmér Leo alapítá e' berezai karthausi zárdát a' pruzsainai kerületben? Nem, az említett, különben igen terjedelmes mű XX. 's XXIIk fejezetében erről egyetlen szó sem található. Vajjon Sapiella Péter, ki Moszkauban halt meg, alapítója e' ama zárdának? Épen nem. Kérem tehát a' párisi urakat, bizonyítsák be állításukat, de hitelt érdemlőleg. Szükségesnek tartom hozzátenni, mikint Siemaszko vilnai görög püspök, 's hogy Potozk nem tartozik az ő megyéjéhez; mikép jöhetett ő hatáskörén kívül álló idegen megyébe csupán azon okból, hogy Micyslawska fejedelemasszony és szerzetestársain kegyetlenkedjék? A' tényvalóság eldöntését az olvasók józan okosságára bízom. (Koránsem mernök még az igazságot a' levélirő részére eldönteni.) Ismételve állítom tehát: A' Micyslawska állítólagos szenvedésiről szóló monda hamis, épen olly hamis, mint ama 15 papirul szóló, kik állítólag Sziberiából elszökvén, szenvedéseik elbeszélésével a' poseni nagyhercegséget eltöltötték; épen olly költött, mint az orosz czár által Siemaszko főfőrségekhez intézett ukáz. Én egyszersmind a' lithváni családokat illető összes jegyzetekkel 's összes czimertani munkákkal bírok, miknek sorában legelől Jablonovszky Sándor munkája áll. Micyslowskyék sehoh sem említettek. De ha ezen család Posenből vándorlott Lithvániába, honnan van az, hogy az a' görög egyesült egyházhoz tartozik, holott köztudomásu,

hogy ama tartományban soha nem létezett valamely a' görög egyesült egyházhoz tartozó család? (??) Szavaimat a' Minskben régebbi idő óta fenálló nőzárdák jegyzékével zárom be, mellyek is következők: 1) benedeki szüzek zárdája, a' hozzá tartozó egyházzal, Borowa utczában. 2) Bernárdi szüzeké. 3) Irgalmas szüzeké. 4) Szürke szüzeké, Franciszkawszka utczában. Felszólítom az illetőket: nevezzenek több más kolostort Minskben. De én előre tudom, az ellenséges szenvedély megvet minden védeket. — Ugy hiszszük érdekek 's kötelességük leend a' felhívottaknak, a' vitakérdést berekesztetnek nem tekinteni.

Elegyhírek.

Tunisboi egy nagyszerű, ugyszólván példátlan esemény közöltetik, melly az emberiség évkönyveiben korszakot képezend. Ahmed bey ő magassága t. i. olly rendelvényt bocsátá közre, melly által a' négerék a' bey egész birtokában 's minden idegen rabszolgá, ki országába lép, s z a b a d n a k nyilványították. A' felszabadítási rendelet haldéktalan végrehajtása semmiféle zavarra vagy békebotlásra nem adott alkalmat, miután a' felszabadított rabszolgák többnyire önként megmaradtak előbbi uraiknál 's most bért szolgálják őket.

A' Magyarországot a' császári birodalom többi részeiről elválasztó vámrendszer—igy ir az augsb. Allg. Z. ban egy dunamelléki levél febr. 20káról—megszüntetni akarják, 's igen közel kilátás van erre. Az ausztriai pénzügyek szellem és tettus vezetője (b. Kúbeck) ez által ismét egy hatalmas lépéssel tovább halad azon pályán, mellyet nagyszerű tettei díszesítnek 's e' lépés az ausztriai birodalom összes érdekeire nem csekély hatásu leend.

Dr. Duncan, ruthwelli lelkész, a' takarékpénztárak első alapítója 's több népszerű irat szerzője meghalt. Ezen tekintetben nemesak Anglia, hanem az egész világ előtt áldásban maradand a' jeles emberbarát emlékezete.

19ik szám.

ÉRTESÍTŐ.

1846.

Gőzhajózási jelentés.

Pestről Bécsbe, minden nap, Pestről Zimonyba, le 's fölmenet Titelt érintve minden vasárnap.
Pestről Zimonyba, le 's fölmenet Eszék et érintve, minden csütörtök.
A' történendő változások valamint árjegyzéken kívüli utazások külön fognak közzététetni. —
Pest, martiusban 1846. *Dunagőzhajózási hivatal. 1—3*

Árverési hirdetés.
A' nm. magyar kir. udvari Kamara jóváhagyásából ezennel közhírré téteik; hogy az 1846ik év aprilis hó 20án Miskolczon a' diós-győri kormányzó lakban tartandó árverés utján következő haszonvételek fognak bérbe adatni:
10r. A' miskolczi kisebb koresmák haszonvétele.
20r. Ugyanott a' Zöldfa nevű vadégfogadó.
30r. Az ujhutai koresmáltatási jog.
40r. A' varbói koresma és mészárszék.
50r. A' radistyáni koresma és mészárszék.
60r. A' szaká'di koresma.

70r. A' pogai koresma.
80r. A' diós-győri uradalmi bolt használat.
90r. A' mező-kövesdi vásári jövedelmek.
100r. A' mező-keresztesi határban létező kőutlaposa nevű 102 holdat tevő uradalmi rét.
110r. A' diós-győri — végre
120r. A' felső-győri határban létező urasági földek.
Az árverésben részesülni kívánók a' fen kített helyre 's napra a' szükséges bánatpénzzel és biztosítékkal ellátva ezennel meghívotnak, az árverési feltételek, a' diós-győri k. irodában eleve megtekinthetők 3-3

Kész misemondó-ruhák.

Hirsch Ferencz selyem- és divatárus

boljában legjutalmash áron kaphatók; továbbá: selyem, arany- és ezüst himzetű gyönyörű nehéz templomszövetek díszítvényekre, damaszé-szövetek zászlókra 's egészen nehéz violaszin és vörös *gros de naples, habos (noiré) és üszalagok Pesten a' váczai utczában „a' szarvashoz“ hol mindenféle meghiztatás elfogadtatik mindennemü templomi díszítvényekre, menyezetre, püspöksüvegre, velumra, bireire, albára, szemfödélre, ostyazacsokóra 'stef. jutalmas és gyors szolgálat mellett. 4—6*

2799. Árlejtési hirdetés.
Mult 1845. évi october 1én 36519. sz. alatt kelt kegyes kir. kincstári rendelet követeztében, az idevaló várórhelyen, szagtalan és mozdítható arnyékszékék készítése és az őrszoba nagyobbítása iránt, a' nagyméltóságú magy. kir. udvari kincstár kegyes jóváhagyása fentartása mellett a' kir. építési főigazgatóság épületében f. é. mártius 16dikán délelőtti 9 órakor árlejtés fog tartatni.
Ezen építkezésnél a'

köteles munka . . . . . 3 ft. 48 kr.
szinező „ . . . . . 43 ft. 19 1/4 kr.
bodnár „ . . . . . 48 ft. — kr.
ólmossövek . . . . . 100 ft. — kr.
győpmester . . . . . 68 ft. — kr.

Összesen 2645 ft. 40 krra pengő pénzben van kiszámítva.
Az illető műmesterek és építési anyagszállítók tehát ezennel felszólítotnak: 10 száztólú bánatpénzzel ellátva, a' fönjelelt napon és helyen megjelenni; egyébíránt tudomásul tétetik hogy semmiféle későbbi ajánlatok el nem fogadtatnak.

Az ezen építkezésre vonatkozó tervek és költségvetés, a' kir. építési főigazgatóság épületében a' szokott hivatalos órákban megtekinthetők.

A' kir. építési főigazgatóság által. Budán, febr. 24én 1846. 3—3

Figyelmeztetés.

A' pozsony-nagyszombati első magyar vasut-vállalat t. ez. részvényesei, kik az 1845ki dec. 24kére kitűzött 's február 1jén lejárt 8dik 10% részletfizetésüket, vagyis 20 pgő főt minden részvénytől mind eddig le nem fizették volna, figyelmesekké tétetnek, hogy ezen tartozásukat legfeljebb

1846ki april 1jeig

leróni annál inkább ügyekezzenek, mert különben az alapszabályok 7d. §nak értelmében jogaiktól elesnek 's eddig tett fizetéseik is—az illető részvény kitoröltetése mellett—a' társaság tulajdonaul fognak tekintetni. A' pozsony-nagyszombati első magyar vasut-vállalat részéről.

Kelt Pozsonyban, febr. 20kán 1846. *Nesster József* igazgató s. k. *Kohlmann II.* titoknok s. k. *Kania János* igazgató s. k. 3—3

Felsőbb rendeltetnél fogva ezennel közhírré tétetik: hogy miután a' Pesten felállítandó Ipariskolák képező osztályzatbeli öt tanszékeire a' magyar királyi tudományos egyetem előtt mult évi november 20án tartott pályázat alkalmakor azon tanszékek egyikére, mellynek tárgyai: az általános számvetés, a' kereskedelmi számvetés és

könyvvel, 's végre a' számvetési tudomány, csupán egy pályázó jelentkezett; az érintett tanszékre a' bölcseleti Kar előtt tartandó folyó évi május 14dik napja másodszeri pályázási határ dőül tüzetik ki. Kelt Pesten, február 28án 1846. *Pálma Elek*, a' pesti kir. tudom. egyetem jegyzője. 3—3

A' kis-igmándi új majorban, Komáromtól egy órányira, 20—25 ezer darab két 's három éves „á k á z f a“ eladó, száza 2 v. frt. — Venni szándékozók járuljanak *Bognár József* gazdához. 2—3

Olein-szappan.

A' nm. m. kir. helytartótanácsától nyert kegyes engedély következtében jelentjük ezennel, mikép jelen idő óta

Pannónia-gyertya

és Stearin (darabokban) raktárunkban (nagyhid utczai Weiss ház 678. sz. a.) az anyyra kedvelt, 's ruhamosásra főleg alkalmas

Olein-szappan

(melly gyakorta milly-szappan név alatt is előfordul) folyvást legjutányosb áron lesz kapható. Ki ezen szappant egyszer megpróbálja, azt jeles tulajdonságai miatt bizonynyal mindig használandja, miután, sok tekintetnél fogva, minden egyéb szappannak elibe teendő. —

Megrendelések ekkép czimeztessnek: „B. Weiss et Comp. in Pest.“

Pest, márt. 3. 1846. *As első magyar stearin-gyár-részvény-társaság igazgatósága 1—3*

† Legujabban megjelent 's Emich, Heckenaszt és Hartlebennél kapható: „A' természetet magyarázó atya.“ Ajándékul szorgalmas gyermekeknek. *Irtá Schults testvérpár.* Őt rézmetszetű képpel. Ara csak 40 kr. p.p.—Ezen könyv, hogy röviden a' Budapesti Híradó szavaival éljünk: „hasznossága 's olcsósága miatt egyiránt ajánlható.“ 1—3